

Během dvou týdnů se
v Medvědině všechno změní.

Završení
trilogie
Medvědin

Fredrik Backman

VÍTĚZOVÉ

HOST

Fredrik Backman

VÍTĚZOVÉ

BRNO
2023

PŘELOŽILA
HELENA MATOCHA

Vinnarna © Fredrik Backman, 2021
Published by agreement with Salomonsson Agency
Cover pictures from open sources
Translation © Helena Matocha, 2023
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-1603-2 (PDF)
ISBN 978-80-275-1604-9 (ePUB)
ISBN 978-80-275-1605-6 (MobiPocket)

*Vám, kteří mluvíte moc dlouho, zpíváte moc nahlas, pláčete
moc často a v životě milujete něco víc, než byste měli.*

1

X

Pohádky

Všichni, kdo znali Benjaminu Oviče, zvláště pak my, kteří jsme ho znali dost dobře na to, abychom mu říkali Benji, jsme v hloubi duše nejspíš věděli, že nikdy nepatřil k těm, kdo se dočkají šťastného konce.

Ale přesto jsme samozřejmě doufali. Panebože, jak jen jsme doufali. Naivní sny jsou poslední obrannou linií lásky, a proto si vždycky namlouváme, že právě naše milované žádná strašlivá tragédie nepostihne a právě naši blízcí uniknou zlému osudu. Kvůli nim sníme o věčném životě, přejeme si mít superschopnosti a snažíme se stavět stroje času. Doufáme, panebože, jak jen doufáme.

Ovšem je pravda, že pohádky o chlapcích jako Benji nikdy nekončí tím, že zestárnou v kmety. Není jim dán dlouhý příběh a neumírají pokojně v domovech důchodců s hlavou na měkkém polštáři.

Chlapci jako Benji umírají mladí. Umírají násilně.

2

X

Víchřice

„Nekomplikuj to.“ To je běžná rada v hokeji i v životě. Nedělej nic složitější, než musíš, a moc u toho nepřemýšlej, pokud možno vůbec. Mělo by to platit i pro příběhy, jako je tento, neboť správně by se měl dát odvyprávět rychle, vždyť začíná teď a končí ani ne za dva týdny, kolik se toho za tu dobu může stát ve dvou hokejových městech? Nijak moc, přirozeně.

Jenom úplně všechno.

Problém s hokejem i s životem je totiž v tom, že jednoduché okamžiky jsou vzácné. Všechny ostatní jsou boj. Tento příběh nezačíná dnes, trvá už dva roky od doby, kdy se odsud odstěhovala Maya Anderssonová. Opustila Medvědin a cestou na jih projela Hedem. Obě lesní města leží tak blízko sebe a tak daleko od všeho dalšího, že jí připadalo, jako by mířila do emigrace. Jednou bude Maya zpívat o tom, že lidé vyrůstající tak blízko divočině mají možná blíž k divočině uvnitř sebe sama, budou to silná i slabá slova, jako je tomu ostatně skoro vždycky, když je řeč o nás. Ale pokud sem přijedete na návštěvu a náhodou zabloudíte do hospody Kožich — a nedostanete hned přes hubu za blbou otázku na věk nebo za debilní žádost o plátek citronu do drinku —, možná vám Ramona, která stojí za barem, prozradí něco důležitého: „Tady v lese jsou na sobě lidi závislejší než ve velkoměstech. Tady držej pospolu, ať chtěj, nebo ne, tak pospolu, že když sebou ve spánku jeden prudce hodí, jinýmu na druhý straně města se vyhrne košile.“

Chcete tohle místo pochopit? Pak musíte nejdřív pochopit, jak spolu všechno souvisí a jak jsou všichni spojeni neviditelnými vlákny vztahů, loajalit a dluhů: zimní stadion a továrna, hokejový klub a politika, umístění v tabulce a peníze, sport a pracovní příležitosti, kamarádi z dětství a spoluhráči z týmu, sousedi a kolegové a příbuzní. Tohle nutí lidi držet pospolu, aby tu přežili, ale taky nás to nutí vzájemně na sobě páchat strašlivé zločiny. Ramona vám neřekne všechno, to vám neřekne nikdo, ale chcete to pochopit? Opravdu pochopit? Pak musíte vědět, co máme za sebou.

V zimě před dvěma a půl lety Kevin Erdahl, nejlepší hokejista, kterého tu kdo kdy viděl, znásilnil na večírku Mayu. Dnes už nikdo nepoužívá výraz „znásilnění“, říká se spíš „skandál“ nebo „tamto, co se stalo“ nebo „no... však víš“. Všichni se stydí, nikdo nezapomíná. Řetězec událostí, který začal na onom večírku, vedl nakonec k politickým rozhodnutím a přesunům peněz z jednoho města do druhého. Následovalo jaro a léto plné obrovských zklamání, potom nenávidný podzim a násilná zima. Začalo to rvačkou na zimním stadionu a skončilo téměř válkou v ulicích, muži v černých bundách, policií zvaní „chuligáni“, ale v Medvědině známí pouze jako „Skupina“, zaútočili na své nepřátele v Hedu, na což muži z Hedu odpověděli tím, že podpálili Kožich. V honbě za pomstou ztratila Skupina mladíka, kterého milovala nade všechno, jmenoval se Vidar a zemřel při autonehodě. To byl vrchol všeho, vyústění mnohaleté agrese, pak už v tom nikdo nedokázal pokračovat. Vidara pohřbili, dva muži z Hedu šli do vězení a nastalo příměří nejen mezi chuligány, ale i mezi městy. Příměří, které od té doby jakžtakž drží, ale poslední dobou je den ze dne křehčí.

Kevin se odsud odstěhoval i s rodinou, nikdy se nevrátí, to by nikdo nedopustil. Celý Medvědín se usilovně snaží všechny vzpomínky na Kevina zahladit, což — ačkoli by to nikdo nepřiznal — se hodně usnadnilo ve chvíli, kdy si sbalila kufr i Maya. Odstěhovala se až do hlavního města, nastoupila na hudební školu a stal se z ní téměř jiný člověk, takže ti, kdo tu zbyli, mohli

o „skandálu“ mluvit méně a méně, až už skoro nebyl, jako by k němu nikdy nedošlo.

Benji Ovič, kdysi Kevinův nejlepší kamarád, si také sbalil kufr. Ten jeho byl mnohem menší než Mayin, ale Benji ho nesl mnohem déle, ona odjížděla někam, kdežto on jenom odněkud. Ona hledala odpovědi ve světle, on ve tmě, ona v umění, on na dně láhve, a ani jednomu se to moc nedařilo.

Na místě, odkud odešli, mířil HC Medvědin k zániku, ve městě, kde se vždy snilo o nemožném, si už skoro nikdo netroufal snít o ničem. Peter Andersson, Mayin táta, skončil s funkcí sportovního ředitele a úplně opustil svět hokeje. Sponzoři se rozutekli a okresní úřad dokonce uvažoval, že celý klub rozpustí a všechny finance a dotace přenechá Hedu. Teprve na poslední chvíli zachránily Medvědin peníze od zatvrzelých místních podnikatelů. Nový zahraniční majitel továrny uviděl v klubu způsob, jak si naklonit místní obyvatele, a oportunistický politik jménem Richard Theo zavětřil šanci získat hlasy a díky nim se ve správný čas objevil kapitál, kterého bylo právě dost na to, aby zániku klubu zabránil. Zároveň byli vyměněni členové vedení, proběhly porady o „obchodní značce“ klubu a brzy byl hrdě oznámen zbrusu nový „hodnotový základ“ a rozeslány brožury s výzvou: „Sponzorovat HC Medvědin není jen snadné, je to i správné!“

A zcela nepravděpodobně se všechno obrátilo, nejdřív na ledě a poté i mimo něj. Medvědínská trenérka Elisabeth Zackellová, zvaná Zacki, se ucházela o místo v jiném, větším klubu, ale neuspěla, získal ho trenér Hedu, a když z lesa odcházel, vzal s sebou několik nejlepších hedských hráčů. Hed se najednou ocitl bez vůdce a brzy zabředl do spleti intrik a mocenských pŮtek jako každý klub v takové situaci. Zacki mezitím vybudovala v Medvědině nový tým, z mladíka jménem Bobo udělala svého asistenta a dala dohromady bandu loupežníků v čele s šestnáctiletým Amatem. Teď je Amatovi osmnáct a je s přehledem největší místní hvězda, talent tak velký, že se celou loňskou zimu šuškal, že ho draftují do NHL a bude hrát profesionálně v Severní Americe. V minulé sezoně dominoval každému zápasu, dokud

se na jaře nezranil, a celé město je přesvědčené, že nebýt toho, Medvědin by vyhrál ligu a postoupil. Naopak kdyby Hed zázračně nebodoval v posledních zápasech, čekalo by na něj poslední místo a sestup.

Takže všechno, co se před dvěma lety, kdy odsud odešli Maya a Benji, jevílo naprosto nemožné, bylo najednou pouze otázkou času: zelené město stoupá, červené město upadá. Medvědinu se každý měsíc ozývají noví sponzoři a Hedu ubývají, Medvědin má zrekonstruovaný stadion, kdežto v Hedu se rozpadá střecha. Největší zaměstnavatelé v Medvědině, továrna a potraviny, vypisují opět volné pozice. Největší zaměstnavatel v Hedu, nemocnice, každý rok propouští. Teď má peníze Medvědin, teď je práce tady, vítězové jsme my.

Chcete to pochopit? Pak musíte pochopit, že jde o víc než o mapy. Seshora nejspíš vypadáme jako dvě obyčejná lesní města, leckdo by řekl, že sotva větší než vesnice, která se od sebe liší pouze tím, že leží na opačných koncích klikaté silnice mezi stromy. Nevypadá ani moc dlouhá, ale rychle zjistíte, že v minusových teplotách a protisměrném větru je to pořádná štreka, a jiné teploty a větry tu neexistují. Nenávidíme Hed a Hed nenávidí nás, a i kdybychom vyhráli všechny zápasy v sezoně a v jednom jediném dostali nakládačku, považovali bychom celý rok za prohraný. Nestačí, že nám se daří dobře, ještě je potřeba, aby se jim dařilo mizerně, pak teprve máme doopravdy radost. Medvědin hraje v zelených dresech s medvědem a Hed v červených s býkem, zní to jednoduše, ale kvůli těm barvám se nedá určit, kde končí problémy s hokejem a začínají všechny ostatní problémy. V celém Medvědině není dům, který by měl plot natřený načerveno, a v Hedu není ani jeden zelený, ať už se jeho majitel zajímá o hokej, nebo ne, takže nikdo neví, jestli hokejové kluby převzaly své barvy od plotů, anebo naopak. Jestli nenávist zrodila kluby, anebo kluby zrodily nenávist. Nuže, chcete pochopit hokejová města? Pak musíte pochopit, že tady je sport mnohem víc než sport.

Chcete ale pochopit lidi? Doopravdy pochopit? Pak musíte taky pochopit, že brzy přijde strašlivá přírodní katastrofa

a rozbije to, co milujeme. My totiž sice bydlíme v hokejových městech, ale v první řadě jsme obyvatelé lesa. Jsme obklopeni stromy a kameny a zemí, která během tisíciletí zažila zrod a vyhynutí živočišných druhů, možná předstíráme, že jsme velcí a silní, ale s planetou se rvát neumíme. Jednoho dne tu začne foukat a celou noc se bude zdát, že už nikdy nepřestane.

Brzy o nás bude Maya zpívat, o nás, kteří máme blízko k divočině kolem sebe i v sobě. Bude zpívat, že její rodné město definují tragédie — ty, které nás postihly, a ty, které jsme si zavinili. Bude zpívat o onom podzimu, kdy se les obrátil plnou silou proti nám. Bude zpívat, že všechny obce jsou součtem svých rozhodnutí a jediné, co nás ve výsledku drží pohromadě, jsou naše příběhy. Bude zpívat:

Začalo to vichřicí

Je nejhorší za celou generaci. Možná to říkáme o každé vichřici, ale tahle se nedá s žádnou jinou srovnávat. Nejprve se mluví o tom, že sníh se asi letos opozdí, ale že větry přijdou dřív, pak srpen skončí dusivým, zlověstným vedrem a hned na začátku září vykopne dveře podzim a teploty sletí volným pádem. Příroda kolem nás je najednou nevypočitatelná a agresivní, jako první to pocítí psi a lovci, brzy po nich i všichni ostatní. Vnímáme varování, ale vichřice přesto udeří s takovou silou, že nám to vyrazí dech. Převrátí les kořeny vzhůru a zhasne nebe, pustí se do našich domů a měst, jako když dospělý muž bije dítě. Prastaré kmeny se ohnou, ty, které byly neoblomné jako skály, jsou náhle slabé jako stébla trávy pod podrážkou boty, vítr hučí v uších tak hlasitě, že lidé vidí padat stromy, ale neslyší, jak se lámou. Na domech se uvolňují plechy a střešní tašky, létají vzduchem jako ostré projektily pronásledující kohokoli, kdo se právě snaží dopravit domů. Stromy padají přes silnici, takže je nemožné se dostat odsud i sem, následný noční výpadek proudu obě města oslepí a mobilní telefony fungují jen občas. Všichni, kdo se dovolají někomu milovanému, křičí do mluvítko totéž: nechoď ven, nechoď ven!

Jeden mladý muž z Medvědína však vyděšeně ujíždí malým autem po úzkých silnicích do hedské nemocnice. Netroufal si opustit domov, ale taky si netroufal v něm zůstat, vedle něj sedí jeho těhotná žena, nadešel její čas, vichřice nevichřice. On se modlí k Bohu jako ateisté v zákopech, ona vykřikne, když se na kapotu nemilosrdně zřítí strom a plech se promáčkne tak prudce, že ji to odhodí stranou. Nikdo je neslyší.

3

Hasiči

Chcete porozumět lidem, kteří bydlí ve dvou hokejových městech? Opravdu porozumět? Pak musíte vědět o tom nejhorším, čeho jsme schopni.

Kolem domu na okraji Hedu vítr neskučí, nýbrž řve. Odletují kusy omítky, podlaha se chvěje tak, že se houpou dresy i vlajky HC Hed rozvěšené všude po zdech. Čtyři děti, které tu bydlí, budou později říkat, že jim připadalo, jako by se je vesmír snažil zabít. Nejstarší z nich je Tess, sedmnáctiletá, potom následuje patnáctiletý Tobias, třináctiletý Ted a sedmiletý Ture. Mají strach jako všechny děti, ale jsou vzhůru a připravené, protože nejsou tak docela jako ostatní děti. Jejich máma je porodní asistentka a táta je hasič, občas mají pocit, že tahle rodina opravdu funguje jedině v krizích. Jakmile si děti uvědomily, co se žene, vyběhly na zahradu a posbíraly nábytek, houpačky a sušák na prádlo, aby jim neproletěly oknem, až si je vítr najde. Táta Johnny utíkal pomáhat na jinou zahradu o kus dál v jejich ulici. Máma Hannah zavolala všem svým známým, aby se zeptala, jestli něco nepotřebují. Těch hovorů bylo hodně, protože znali všechny, oba dva se narodili a vyrostli v Hedu, a jelikož on dělá na hasičské stanici a ona v nemocnici, nenašel by se nikdo, kdo by je neznal. Tohle je jejich město, učili své děti jezdit na kole na stejných plátcích mezi domy, kde se kdysi učili oni sami, a vychovávají je podle

jednoduchých zásad: miluj svou rodinu, tvrdě pracuj, raduj se, když HC Hed vyhraje, ale ještě víc se raduj, když HC Medvědín dostane na frak. Pomáhej tomu, kdo potřebuje pomoc, buď dobrý soused a nikdy nezapomeň, odkud pocházíš. To poslední je neučí tím, že to říkají, nýbrž tím, že se tak chovají. Učí je, že hádat se můžou o čemkoli, ale když jde do tuhého, musejí držet pospolu, protože sám nemá člověk šanci.

Vichřice za oknem přerušila jinou vichřici v tomto domě, rodiče se už zase hádali, a tentokrát hodně. Hannah, malá drobná žena, stojí u okna v kuchyni, kouše se do tváří a masíruje si modřiny. Je vdaná za blbce. Johnny je vysoký a ramenatý, má hustý plnovous a těžké pěsti, když ještě hrával hokej, býval známý tím, že jako první zahazoval rukavice a šel se rvát, rozzuřený býk v emblému HC Hed by klidně mohl být jeho karikaturou. Je výbušný a paličatý, staromódní a předsudečný, je to typický rozjívěný školák, který nikdy pořádně nedospěl. Hrál hokej tak dlouho, jak mu to hokej dovolil, a pak se stal hasičem, jednu šatnu vyměnil za jinou a nepřestával ve všem soutěžit: kdo víc uzvedne v benčpresu, kdo rychleji proběhne lesem, kdo vypije na grilovače víc piv. Hannah od prvního společného dne věděla, že to, co je okouzlující, se jednou může stát nebezpečným, kdo neumí prohrávat, bývá agresivní a vášnivá povaha se snadno mění v násilnou. „Dlouhý doutnák, ale velký soudek s prachem, takoví lidé jsou nejhorší,“ říkával její tchán. V předsíni stojí váza, která se kdysi rozletěla na sto kousků a pak byla pečlivě znovu slepena, aby Hannah nezapomněla.

Johnny se vrátí ze zahrady. Podívá se na ni, aby zjistil, jestli je pořád ještě našťavaná. Takhle končí jejich hádky vždycky, protože je vdaná za blbce a ten ji nikdy neposlouchá, vždycky se něco rozbije.

Hannah často myslí na to, jak Johnny rád budí dojem, že je tvrdák, ale přitom umí být neuvěřitelně citlivý a křehký. Když HC Hed dostane výprask, chová se, jako by ho dostal on. Když místní noviny na jaře napsaly, že „HC Medvědín reprezentuje moderní svět, kdežto HC Hed zastaralost a zaostalost“,

bral si to osobně, jako by se v nich psalo, že celý jeho život a všechny jeho hodnoty jsou špatné. Klub je město a město je jeho rodina, proto je Johnny bezbřezě loajální, a to ho neustále nutí do extrémů. Pořád dělá drsňáka, nikdy nemá strach, vždycky jako první běží přímo ke katastrofě.

Před pár lety zuřily v zemi strašné lesní požáry, Hedu i Medvědinu se vyhnuly, ale pár hodin jízdy odsud to bylo opravdu zlé. Johnny a Hannah měli dovolenou s dětmi, první po dlouhé době, právě jeli k vodě na jih, když uslyšeli v rádiu zprávy. Hádka vypukla ještě dřív, než zazvonil telefon, protože Hannah věděla, že až zazvoní, Johnny okamžitě otočí auto zpátky. Děti se krčily na zadních sedadlech minibusu, protože už to všechno znaly: pořád stejné hádky, stejný křik, stejné zaťaté pěsti. Vdaná za blbce.

Televizní zprávy každý den, kdy Johnny zasahoval u požárů, vysílaly horší a horší záběry, každý večer musela Hannah předstírat, že se vůbec nebojí, zatímco děti usínaly s pláčem, a každou noc se sama hroutila u okna v kuchyni. Nakonec se vrátil domů, trvalo to zhruba týden, ale jí to připadalo jako sto týdnů, byl vyhublý a tak špinavý, že se zdálo, že tu špínu z kůže nikdy docela nesmyje. Stála v kuchyni a viděla ho, jak u křižovatky vystupuje z auta a belhá se k domu, jako by se měl každou chvíli rozsypat v hromádku prachu. Vrhla se ke dveřím, ale děti už ho taky zpozorovaly, seběhly schody, procpaly se kolem ní a zakopávaly o sebe navzájem. Hannah zůstala u okna a dívala se, jak se vrhají Johnnymu do náruče a věší se na jeho obrovité tělo jako opice: Tobias a Ted kolem krku, Tess na záda a malý Ture mu jen tak vlál na ruce. Jejich táta byl zasviněný, zpocený a vyčerpaný, ale přesto všechny čtyři zvedl a odnesl je do domu, jako by nic nevážily. V noci spal na matraci v Tureho pokoji, skončilo to tak, že si tam odtáhly matrace i ostatní děti, trvalo čtyři noci, než si ho Hannah urvala pro sebe. Než ucítila na těle jeho paže a mohla znovu dýchat do jeho pyžama. Poslední ráno už tak žárlila na svoje vlastní děti a tak se zlobila sama na sebe a měla tak plné zuby toho, jak v sobě pořád dusí emoce, že hodila na zem tu pitomou vázu.

Potom ji zase slepila a nikdo z rodiny se na ni neodvažoval promluvit, dokud s tím nebyla hotová. Nakonec si její muž sedl na zem k ní, jako vždycky, a zašeptal: „Nezlob se, nesnesu, když se na mě zlobíš.“ S pocitem, jako by se jí zasekly hlasivky, ze sebe vysoukala: „Vždyť to vůbec nebyl tvůj požár, miláčku, vždyť vůbec nehořelo TADY!“ Opatrně se k ní naklonil, cítila jeho dech, když jí líbal dlaně, a pak řekl: „Všechny požáry jsou moje požáry.“ Jak jen toho blbce za to nenáviděla i zbožňovala. „Tvůj úkol je vrátit se domů. Tvůj jedinej úkol je vrátit se domů,“ připomněla mu a nato se Johnny usmál: „Copak tady nejsem?“ Ze všech sil ho praštila do ramene. Potkala už hodně blbců, co si mysleli, že by vběhli do ohně jako první, aby někoho zachránili, ale jenom ten její blbec je takovej blbec, že to opravdu dělá. Takže mezi nimi pokaždé, když Johnny odjíždí, proběhne stejná hádka, protože se Hannah na sebe pokaždé stejně zlobí, že se tolik bojí. Vždycky to skončí tak, že něco rozbije. Tehdy vázu, dnes svoje klouby prstů. Když začala vichřice a Johnny si okamžitě odešel nabít telefon, aby byl připravený, vši silou bouchla pěstí do kuchyňské linky. Teď si masíruje modřiny a nadává. Chce, aby Johnny jel, jenom ji to štve a tímhle způsobem si ulevuje.

Johnny vejde do kuchyně, Hannah ucítí na zátylku jeho vousy. On si o sobě myslí, jak je drsný a tvrdý, jenže je z nich všech nejcitlivější, proto taky nikdy neodporuje, když na něj Hannah křičí. Vichřice buší do oken a oba dva vědí, že co nevidět zazvoní telefon, on bude muset jet a ona se zase naštve. „Až přijde den, kdy se na tebe přestane zlobit, tak se začni bát, protože to bude znamenat, že už tě nemiluje,“ řekl Johnnymu na svatbě jeho otec. „Ta ženská má v sobě dlouhej doutnák, ale velkej soudek s prachem, dávej si pozor!“ zasmál se pak.

Hannah je možná vdaná za blbce, ale sama je taky dost pako, její nálady dohánějí Johnnyho na pokraj vysílení a její chaotičnost k šílenství. Johnny panikaří, jakmile nejsou věci patřičně uspořádané tak, aby věděl, kde co leží, což platí pro hasičský vůz, šatní skříň i zásuvku v kuchyni, jenomže se oženil s osobou, která ani nepovažuje za nutné mít svoje stálé místo v posteli.

Hannah si klidně lehne jeden večer na jednu stranu postele a další večer na druhou, prostě jen tak, a on vůbec neví, co ho má frustrovat dřív. Kdo, sakra, nemá svoje stálé místo v posteli? Navíc chodí Hannah dovnitř v botách a neumývá po sobě umyvadlo a dává příborové nože místo kráječů sýra a naopak, takže z každé snídaně je detektivka. Ta ženská je horší než děti.

Ale teď natahuje ruku a vplétá prsty do jeho vousů, jeho paže ji svírají kolem pasu, a v takových chvílích je všechno fuk. Vzájemně se znají. Hannah se smířila s tím, že život s hasičem má svůj rytmus, který ostatní lidé nikdy nepochopí. Například se naučila čurat potmě, protože když spolu bydleli teprve krátce a ona v noci rozsvítila, Johnny se probudil a myslel si, že to bliká poplach na stanici. Vyskočil z postele, oblékl se a už byl u auta, když ho Hannah dohonila jenom v kalhotkách a ptala se ho, co to, krucinál, vyvádí. Trvalo několik zmatečných nocí, než pochopila, že Johnny si na tohle její počínání nezvykne, a že by v hloubi duše ani nechtěla, aby si zvykl.

Johnny je z těch, kteří běží vstříc ohni. Bez váhání, bez otáček, prostě běží. Takoví lidé jsou vzácní, ale když je potkáte, poznáte je.

Aně je osmnáct let. Dívá se z okna tátova domu na okraji Medvědína. Mírně kulhá, nedávno si na tréninku bojových umění poranila koleno, protože nějaký stejně starý kluk utrousil, že holky neumějí pořádně kopat. Prokopla mu žebro a dala mu kolenem do hlavy, lebku měl sice prázdnou, ale bohužel tvrdou, proto teď Ana kulhá. Vždycky měla tělo rychlé jako blesk, ale myslelo jí to pomaleji, špatně se vyzná v lidech, ale o to líp umí číst v přírodě. Vidí, jak se za oknem pohybují stromy, viděla je už ráno, věděla dřív než většina ostatních, že se žene vichřice. Děti otců, kteří jsou dobří lovci, se takové věci časem naučí vycítit, a v celém kraji nebyl lepší lovec než její táta. Ten chlap trávil v lese tolik času, že kolikrát zapomínal, jaký je rozdíl mezi loveckou vysílačkou

a telefonem, takže když mu někdo zavolal domů, říkal za každou větou „přepínám“. Ana se naučila plížit a chodit po lese, protože to byl jediný způsob, jak být s ním. Les byl jejím hřištěm i školou, otec ji učil o divokých stvořeních a neviditelných silách na zemi a ve vzduchu. Byl to jeho dar z lásky. Když byla malá, ukazoval jí, jak se stopuje a střílí, a když byla starší, bral ji s sebou na pátrání, kdykoli mu zavolali z úřadu, že někdo autem srazil zvíře a že je potřeba zraněné zvíře najít a utratit. Když žijete obklopeni lesem, naučíte se ho chránit, ale taky v něm hledat ochranu. Nakonec se těšíte na stejné věci jako rostliny, na jaro a slunce, ale zároveň se stejných věcí bojíte: přirozeně ohně, ale ještě víc větru. Vítr se totiž nedá zastavit ani uhasit, neskloní se před kmenem ani kůží, vítr drtí a láme a vraždí, co se mu zachce.

Takže Ana slyšela nečas v korunách stromů a vnímala ho v hrudi, ještě když všude vládlo ticho a klid. Napustila vodu do všech kbelíků a věder, přinesla ze sklepa plynový vaříč, vložila nové baterky do čelovek, připravila svíčky a zápalky. Nakonec několik hodin štípala dříví, mechanicky a odhodlaně, a nosila ho do obýváku. Teď když už víchř zuří nad Medvědínem, zavírá Ana dveře a okna, s velkým rachotem myje nádobí v kuchyni a poslouchá na kazeťáku písničky své nejlepší kamarádky Mayi, protože její hlas uklidňuje Anu a všechny Aniny všední zvuky uklidňují psy. Když byla malá, chránili oni ji, ale teď je to naopak. Pokud se zeptáte Mayi, kdo je Ana, odpoví vám: „Válečnice.“ Ale neřekne to jen proto, že Ana umí dát každému přes držku, nýbrž mnohem víc proto, že život se snaží dávat přes držku Aně už od jejího narození, ale nemá šanci. Ana je neporazitelná.

Chodí do posledního ročníku medvědínského gymnázia, ale už dlouho je dospělá, dcery otců, kteří se schovávají na dně láhve, rostou rychleji. Když byla Ana malá, učil ji táta udržovat oheň v krbu, vždycky přiložit polínko ve správnou chvíli, aby nikdy úplně nevyhasl. Když má táta svoje období, trvající někdy dny, jindy měsíce, udržuje si hladinku úplně stejným způsobem. Nevzteká se, dokonce ani nehuláká, jen prostě nikdy docela nevystřízlíví. Celou tuhle vichřici prospí, bude chrápat na židli

v obýváku mezi Aninými zápasnickými poháry, na které je tolik pyšný, a jejími fotkami z dětství, z nichž Ana velmi pečlivě vystříhla mámu. Je tak opilý, že neslyší zvonit telefon. Ana myje nádobí, zvýší si na kazetáku hlasitost, psi jí leží u nohou a taky nic neslyší. Telefon zvoní a zvoní a zvoní.

Nakonec zazvoní zvonek u dveří.

„To nic není, jenom trošku fouká,“ šeptá Johnny. Hannah se tomu snaží věřit. Teď Johnny nepojede hasit požár, teď s ostatními hasiči vezme motorovou pilu a bude klestit silnici od padlých stromů, aby projeli záchranáři a pečovatelská služba. Být hasičem znamená být z devadesáti procent dřevorubcem, bručí většinou Johnny, ale Hannah ví, že je na to hrdý. Johnny patří k tomuhle lesu.

Hannah se otočí, stoupne si na špičky, kousne ho do tváře a jemu se podlomí kolena. Johnny je největší a nejsilnější skoro v každé místnosti, do které vstoupí, ale dobře ví, ať už si o tom ostatní myslí cokoli, že kdyby na druhé straně ohně byly jeho děti, skočila by pro ně Hannah rychleji než on. Je složitá a bouřlivá a hubatá a věru není lehké se jí zavděčit, ale Johnny ji miluje především pro její brutálně nekompromisní ochranný instinkt. „Pomáháme, komu můžeme,“ šeptá mu vždycky do ucha v těch nejhorších dnech poté, co buď Johnny, anebo ona o někoho v práci přijdou. On jako hasič musí být připraven dívat se na smrt ve všech podobách, ale ona, porodní asistentka, ji vídá v těch úplně nejhorších chvílích: v prvních vteřinách života. Když říká ta slova, vkládá do nich jak útěchu, tak připomínku jejich společné povinnosti. Pomáháme, pokud můžeme, kdy můžeme, komu můžeme. Jsou práce tohoto druhu, ale také lidé tohoto druhu.

Johnny ji pomalu pustí, nikdy si nezvykne, že taková hádavá bordelářka s ním pořád ještě dovede takhle zamávat. Jde zkontrolovat, jestli se jeho telefon nabíjí, a ona ho dlouho sleduje, ni-

kdy si nezvykne, že takovému otravnému pedantovi i po dvaceti letech stačí, aby se na ni jedinkrát podíval, a ona zatouží servat z něj šaty.

Hannah uslyší z předsíně telefon. Je to tady. Zavře oči, zakleje a slíbí si, že se s ním nebude hádat. Johnny jí nikdy neslibuje, že se vrátí domů v pořádku, protože to by nosilo smůlu. Vždycky jen opakuje, že ji miluje, pořád dokola, a ona odpovídá: „Ještě aby ne.“ Telefon nepřestává zvonit, napadne ji, že Johnny bude asi na záchodě, když to nebere, a tak zakřičí jeho jméno, protože okenní skla drnčí v tom větru už tak, že z toho zaléhají uši. Děti stojí seřazené na schodech, aby ho objaly na rozloučenou. Tess drží své tři mladší bratry kolem ramen: Tobiase, Teda, Tureho. Tátovi připadalo hloupé, aby všichni začínali na stejné písmeno, ale když se do sebe s mámou zamilovali, dohodli se, že ona pojmenuje děti a on pojmenuje psy. Žádné psy si nikdy nepořídili. Hannah byla vždycky lepší vyjednačka.

Ture brečí do Tessina svetru, nikdo ze sourozenců ho neokřikne, aby přestal. Taky brečeli, když byli menší, protože člověk nemůže jen tak „mít v rodině hasiče“, takhle to nefunguje, v takovém případě je totiž hasič i každý člen rodiny. Nemá ten luxus, aby si myslel „nám se tohle nestane“, dobře ví, jak to je. Dohoda rodičů zní tudíž jednoduše: nikdy se nevystavovat nebezpečí oba současně. Dětem vždycky musí jeden zůstat, kdyby došlo na nejhorší.

Johnny stojí v předsíni a mluví do telefonu čím dál hlasitěji, nakonec křičí, ale nikdo se neozývá. Pomyslí si, že asi zmáčkl špatné tlačítko, podívá se do historie hovorů, ale zjistí, že naposledy mluvil před deseti minutami se svou matkou a potom už mu nikdo nevolal. Ozve se ještě několik vyzváněcích tónů, než mu dojde, že to nezvoní jeho telefon, ale její. Hannah ho zmateně vezme do ruky, hledí na číslo, pak uslyší ve sluchátku svého šéfa. Třicet vteřin nato se rozběhne.

Chcete pochopit lidi? Doopravdy nás pochopit? Pak musíte vědět o tom nejlepším, čeho jsme schopni.

Divoké duše

Benjiho probudí rána. Až se posadí, nebude mít ponětí, kde je, kocovina mu rozhodí všechna měřítka a bude se cítit příliš velký na tuhle místnost, jako by se probudil v domečku pro panenky. Není to nic neobvyklého, takhle už to trvá dlouho, každé ráno otevírá oči v šoku, že je ještě naživu.

Stane se to den po vichřici, zatím o ní nebude vědět, nebude tušit, jestli zapomněl, o čem snil, anebo zda je pořád ještě ve snu. Dlouhé vlasy mu budou padat do očí, každý kloub a šlacha ho rozbolí, tělo má doteď obalené tvrdým svalstvem života s hokejem a pro hokej, ale už je mu dvacet let a na bruslích nestál skoro dva roky. Plíce má zničené kouřením, je podvyživený. Bude se snažit vstát z postele, ale podlomí se mu koleno, prázdné láhve od alkoholu se rozkutálí po podlaze mezi cigaretové papírky, zapalovače a cucky alobalu, bolest hlavy se do něj opře tak silně, že ani se zacpanýma ušima nebude vědět, jestli ten randál přichází zvenčí, anebo z něj samotného. Pak se ozve další rána, zeď se zatřese a Benji se příkrčí, bude se bát, že okenní sklo nad postelí povolí a pohrbí ho záplavou střepů. Zjistí, že v koutě pokoje zvoní a zvoní a zvoní jeho telefon.

Před dvěma lety opustil Medvědin a od té doby cestoval. Odešel z místa, kde prožil celý život, jezdil vlaky a loděmi a stopoval kamiony až do krajů, kde města podél silnic neměla hokejové kluby. Schválně bloudil a ničil sám sebe všemi myslitelnými způsoby, ale také nacházel věci, o nichž netušil, že po nich touží. Pohledy a ruce a dech na zátylku. Taneční parkety bez otázek.

Potřeboval chaos, aby se osvobodil, samotu, aby přestal být sám. Ani jednou ho nenapadlo, že by se otočil a vrátil domů, domov pro něj klidně mohl ležet na jiné planetě.

Je šťastný? Pokud se na to ptáte, pak mu patrně vůbec nerozumíte. Ve štěstí nikdy nedoufal.

Bude stát v okně malého hotelového pokoje, rozespalý a s kocovinou, a bude se dívat na svět venku, aniž by byl jeho součástí. Dole na ulici se srazila dvě auta, to byla ta rána, která ho probudila. Lidé budou křičet. Benjimu bude zvonit v uších. Zvonit, zvonit, zvonit, dokud mu konečně nedorazí, že je to telefon.

„Haló?“ vysouká ze sebe, ochraptělý z toho, že už spoustu hodin nepoužil hlasivky, zato předtím je naopak používal až moc.

„To jsem já,“ zašeptá ztěžka a unaveně jeho nejstarší sestra.

„Adri? Co se stalo?“

Adri bude volit slova opatrně, Benji je příliš daleko na to, aby ho objala, jak by svého mladšího bratra objala každá sestra, kdyby mu musela oznámit tohle. Benji to přijme mlčky, celý život se trénuje v umění nedat najevo, když v něm něco zhasne.

„Je po smrti?“ vypraví ze sebe a sestra mu to musí zopakovat, jako by už zapomínal svůj rodný jazyk.

Nakonec Benji zašeptá „tak jo“ a praskání jeho dechu v telefonu bude jediným zvukem, který vydá malá tlaková vlna od jeho puklého srdce.

Ukončí hovor a sbalí si kufr. Půjde to rychle, cestuje nalehko a neustále je připraven všechno opustit.

„*What's going on? What time is it?*“ zašeptá z postele jiný hlas.

„*I have to go,*“ řekne Benji ze dveří, pořád do půl těla nahý. Velké tetování medvěda na paži je teď po měsících sluníčka bledší, spleť růžových jizev svítí na dohněda opálené kůži, jak to u divokých duší bývá. Víc jizev má na kloubech prstů než ve tváři, protože divokost mu jde lépe než většině lidí.

„*Go where?*“

„*Home.*“

Hlas za ním bude něco křičet, ale Benji už bude v půlce schodů. Dostane chuť se ještě otočit a slíbit tomu muži, že mu zatelefonuje, až dorazí na místo, ale pokud se Benji tam, kde vyrůstal, něco naučil, pak to, že nezvládne nikomu lhát.

5

Porodní asistentky

Nade dvěma hokejovými městy zuří dnes v noci vichřice a vyvrací stromy a lidi. Zítra ráno se chlapec a dívka — on s tetováním medvěda na paži a ona s tetováním kytary a pušky — vydají domů, aby se zúčastnili pohřbu. Takhle to tentokrát všechno začne. Ve městech tak blízko divočiny jsou lidé navzájem spojeni nejen neviditelnými vlákny, ale také ostrými háky, takže když se jeden prudce otočí, ne vždycky se jinému pouze vyhrne košile. Občas nám to taky všem vyrve srdce z těla.

Johnny běží domem v Hedu po boku své ženy, po schodech nahoru do ložnice, ona si balí zdravotnickou tašku a přitom ho stručně informuje: mladí manželé ze statku severně od Medvědína čekají první dítě, a když praskla plodová voda, rozjeli se do hedské nemocnice, jenže si neuvědomili, jak silně fouká. Vzali to zkratkou silničkami na východ, místo aby jeli po hlavní silnici, a uprostřed lesa mezi městy jen taktak uhnuli padajícímu stromu. Další strom už padat neviděli, přiskřípl jim auto, a oni uvízli někde v divočině. Podařilo se jim zavolat do nemocnice, ale poblíž nejsou žádné sanitky a stejně nikdo neví, jestli by k nim v tom zmatku dojely, když jsou lesní cesty neprůjezdné. Žena v autě a její dítě nedostanou lepší šanci než porodní asistentku, která má náhodou dnes večer volno a bydlí dost blízko na to, aby se k nim dostala, poslední kousek pěšky, bude-li to nutné.

Johnny stojí ve dveřích ložnice a nejraději by se manželky zeptal, jestli je úplně padlá na hlavu, ale po dvaceti letech dobře ví, co by mu odpověděla. Hannah se zničehonic otočí tak prudce, že narazí čelem do jeho hrudi, jeho paže ji něžně sevrou a ona zmizí v jeho náručí.

„Miluju tě, já tě tak strašně miluju, ty můj blbečku,“ šeptá.

„Ještě aby ne,“ odpoví Johnny.

„V truhle na půdě jsou rezervní deky a baterky jsou...“

„Já vím, o nás se neboj, ale ty, sakra, musíš... proč, sakra, nemůžeš...“ říká Johnny, a když Hannah zaboří obličej do jeho svetru, cítí, že se její muž chvěje.

„Nesmíš se na mě zlobit, miláčku. Od toho jsem tady já, ty musíš být ten rozumnější,“ mumlá do jeho hrudi.

On se snaží. Jak jen se snaží.

„Musíš si vzít někoho s sebou. Někoho, kdo se v tom lese vyzná, miláčku, bude tam tma a...“

„Ty se mnou nemůžeš. To víš. Nikdy nesedat do stejného letadla, nikdy nejet společně do vichřice, dětem musí...“

„Já vím, já vím,“ šeptá Johnny odevzdaně, ještě nikdy si nepřipadal tak bezmocný, pro hasiče je strašlivé tohle podstupovat.

Když má Johnny výjezd, jeho hloupé pověry Hannah pokaždé brání říkat „vrať se domů v pořádku“, a tak si většinou vymyslí nějakou všední banalitu, kterou musí Johnny druhý den udělat, aby tak nepřímou slíbil, že bude doma: „nezapomeň, že zítra musíš vynést smetí“ nebo „ve dvanáct jdeme na oběd k tvé matce“. Stal se z toho jejich tajný rituál.

Takže Johnny teď neřekne „vrať se domů v pořádku“. Neřekne jí ani, aby nejedla, protože ví, co by na to odpověděl on sám. Možná že je silný, ale ani on nezastaví vítr. Ona pomáhá ženám rodit, ona je teď zapotřebí. Pomáháme, pokud můžeme, kdy můžeme, komu můžeme. A tak ji po cestě z ložnice jen chytí za paži, chce říct něco všedního a banálního, aby jí připomněl, že jednou přijde zítřek, a nenapadne ho nic jiného než:

„Zítřka se s tebou vyspím!“

Hannah se rozesměje, směje se mu přímo do tváře, smích proniká přímo do jeho nitra.

„Ty seš fakt těžkej případ.“

„Zítra se s tebou vyspím, aby bylo jasno!“

Johnny má slzy v očích, Hannah taky, poslouchají síly vichru tam venku a nejsou tak naivní, aby si mysleli, že jsou nesmrtelní.

„Znáš někoho, kdo by mi pomohl v tom lese najít cestu?“ zeptá se Hannah pokud možno neutrálním hlasem.

„Jo, jednoho člověka znám, zavolám mu, že jedeš k němu,“ odpoví Johnny a napíše adresu, přestože se mu třesou ruce.

Hannah nasedne do minibusu a rozjede se do noci, do vichřice, která láme stromy v půli a vraždí, koho se jí zachce. Hannah neslibí, že se vrátí domů v pořádku. Johnny stojí s dětmi u kuchyňského okna.

Na to, že za dveřmi někdo je, zareagují nakonec psi, možná je rozštěká spíš instinkt než zvonek. Ana obezřetně dojde do před síně a vykoukne oknem. Kdo je, proboha, teď venku? Na prahu stojí osamělá žena v pláštěnce s kapucí, její drobné tělo se krčí ve větru.

„MÁŠ DOMA TÁTU?“ zakřičí ta žena, jakmile Ana otevře dveře, a celý les burácí, jako by stály v konzervě, se kterou obři hrají fotbal.

Několik metrů za ženou stojí na trávníku minibus a houpe se ve vichru. Když už někdo mermomocí musí jet do vichřice, proč takovýmhle debilním autem? pomyslí si Ana. Navíc má ta ženská na sobě červenou bundu, to sem přijela až z Hedu? Je normální? Ana je tak zabraná do myšlenek, až téměř nestihne zareagovat na to, že jde žena k ní a dál haleká:

„V lese uvízlo auto a můj muž říká, že pokud mě tam v tomhle počasí někdo dovede, tak tvůj táta!“

Plive slova a Ana jenom mrká, pořád je zmatená.

„Ehm... cože? Nebo jako, víte co, jakože proč tedka vůbec někdo jel do lesa?“

„Je tam paní, která RODÍ! Máš tátu doma, nebo NE?“ sykne žena netrpělivě a vkročí do předsíně.

Ana se ji pokusí zastavit, ale žena si paniky v jejích očích nevšimne. Prázdné pivní plechovky a láhve od alkoholu stojí srovnané na kuchyňské lince, dcera je pečlivě vymyla, aby v popelnici nesmrděly a ona se nemusela před sousedy stydět. Tátovi bezvládně visí paže dolů z křesla v obýváku, ale jeho hrud' zvolna stoupá a klesá dechem týraných plic alkoholika. Porodní asistentka je ve stresu a srdce má až v krku, takže když jí teď spadne až do kalhot, je to z větší výšky, než je zvyklá.

„Aha... chápu. Promiň... promiň, že ruším,“ špitne zahanbeně, rychle se otočí ke dveřím a vyběhne ven k minibusu.

Ana na chvíličku zaváhá a pak se vyřítí za ní. Zabuší na sklo auta. Žena nejistě stáhne okno.

„Kam jedete?“ křičí Ana.

„Musím najít tu paní v lese!“ volá žena a pokouší se nastartovat minibus, ale ta pitomá kraksna jenom chrchlá.

„Prdlo vám v kouli, nebo co? Víte, jak je to v tomhle počasí nebezpečný?“

„ONA RODÍ A JÁ JSEM PORODNÍ ASISTENTKA!“ zakřičí žena v náhlém návalu zlosti a bouchne do palubní desky chcíplého minibusu.

Později Ana nebude umět popsat, co se s ní právě teď děje. Možná něco poetického, co se říká ve filmech, například že cítí, jako by „byla povolána k vyššímu úkolu“. Ale je to spíš hlavně tím, že ta ženská se chová jako blázen, tedy přesně tak, jak se podle ostatních chová Ana.

Ana běží do domu, dá psům žrádlo a zvýší hlasitost jejich oblíbené písničky od Mayi, vrátí se s klíčky od rezavého pick-upu, na sobě příliš velkou bundu, která za ní ve vichru vlaje jako plášť.

„POJEDEME TÁTOVÝM AUTEM!“

„NEMŮŽU TĚ S SEBOU VZÍT!“ zavolá žena.

„VÁM SE AUTO POSRALO!“

„MYSLÍŠ, ŽE TO NEVÍM, NEBO CO?“ zahuláká žena.

„BUDE MNOHEM JISTĚJŠÍ, KDYŽ POJEDU S VÁMA!“

Žena zírá na bláznivou osmnáctiletou holku. Takové situace s člověkem nenacvičují, když studuje na porodní asistentku. Nakonec odevzdaně zakleje, vezme si tašku a jde za dívkou k autu jejího táty.

„JMENUJU SE HANNAH!“ křikne.

„JÁ JSEM ANA!“ zaječí Ana.

Je příznačné, že mají tak podobná jména, protože Hannah bude mít ještě spoustu příležitostí tuhle ztřeštěnou holku chvílemi proklínat a chvílemi se jí smát za to, že jí tak připomíná ji samotnou. Vmáčkne se na přední sedadlo, dlouho bojují s dveřmi, než se jim povede je pořádně zavřít, vítr tluče do plechů jako krupobití. Pak Ana zahlédne na zadním sedadle pušku. Zrudne hanbou, vezme ji a odběhne s ní do domu. Když se vrátí, řekne se sklopenýma očima:

„On si vždycky zapomíná pušku, když je... však víte. Už jsem ho za to seřvala asi tak milionkrát.“

Porodní asistentka rozpačitě přikývne.

„Můj muž se s tvým tátou potkal před pár lety u lesních požárů. Podle mě tam tenkrát tvýho tátu někdo zavolał, protože věděl, že se vyzná v lese. Pak spolu párkrát vyrazili na lov. Řekla bych, že tvůj táta je jedinej člověk v Medvědíne, z kterýho má můj muž respekt.“

Je to trapný pokus o vylepšení nálady, to cítí sama.

„Tátu je snadný mít rád, on jenom občas nemá rád sám sebe,“ odpoví Ana tak nenuceně, že se porodní asistentce sevře žaludek.

„Neměla bys radši zůstat doma u něj, Ano?“

„Proč jako? Je ožralej. Ani si nevšimne, že jsem pryč.“

„Můj muž říkal, že až budu v lese, mám se spolehnout jenom na tvýho tátu, na nikoho jinýho, nebylo by mi příjemný, kdybys...“

Ana si odfrkne.

„Tak to je váš muž debil, jestli si myslí, že cestu v lese najdou akorát chlapi!“

Porodní asistentka se odevzdaně usměje.

„Jestli si myslíš, že je debil jenom proto, tak asi znáš málo chlapů...“

Celý rok hučela do Johnnyho, aby odvezl minibus do opravdového servisu, ale on pořád mručel, že každý hasič si umí spravit auto sám. Na což Hannah opáčila, že nikoli, to si jen každý hasič MYSLÍ, že si umí spravit auto sám. Manželství je snadné, říká si občas, stačí si vybrat jednu hádku, ve které je člověk fakt dobrý, a opakovat ji nejmíň jednou týdně až do skonání věků.

„Kde je ta paní, co rodí?“ zeptá se Ana netrpělivě.

Porodní asistentka zaváhá, povzdechne si a nakonec vytáhne mapu. Když jela z Hedu do Medvědína, vzala to po hlavní silnici, jenže její auto bylo poslední, které projelo, viděla za sebou, jak stromy padají přímo přes vozovku, správně se měla bát, ale v tom jí bránil adrenalin. Ukáže na mapu:

„Jsou někde tady. Koukni. Nejeli po hlavní, ale zkratkou po starejch lesních cestách, ale ty budou teď většinou zatarasený. Dá se tam vůbec dojet?“

„To se uvidí,“ odpoví Ana.

Hannah si odkašle.

„Promiň, že se ptám, ale jsi vůbec dost stará na to, abys měla řidičák?“

„Jo! Nebo teda, dost stará jsem!“ odpoví Ana vyhybavě, nastartuje a vytúruje motor.

„Aha, a... máš řidičák?“ zeptá se porodní asistentka poněkud znepokojeně, když auto sklouzne smykem na cestu.

„No, to přímo ne. Ale táta mě učí řídit. Jak furt chlastá, tak často potřebuje odvoz.“

To porodní asistentku příliš neuklidní, to opravdu ne.

Superhrdinové

Matteovi je čtrnáct let. Pro tento příběh není důležitý, aspoň zatím. Patří k těm, kteří se mihnou v pozadí jako jeden z tisíce obličejů, z nichž se skládá populace města. Když na počátku vichřice jezdí na kole po Medvědině, nikdo si ho nevšímá, a to nejen proto, že všichni se běží honem schovat do domů, ale také proto, že Matteo zkrátka nepatří k těm, kterých si lidé všímají. Pokud je neviditelnost superschopnost, pak ne zrovna ta, o níž vždycky snil. Raději by si přál nadlidskou sílu, aby ochránil svou rodinu. Anebo moc změnit minulost, aby zachránil svou starší sestru. Jenže není žádný superhrdina, je vůči své existenci stejně bezmocný jako město, v němž bydlí, vůči přírodě.

Když vítr začal cloumat stromy a v pronajatém domku jeho rodičů na samém rozhraní zástavby a lesa vypadl proud, byl Matteo doma sám. Rodiče odjeli do zahraničí, aby přivezli domů jeho sestru. Matteo umí být sám, ale ne ve zhasnutém domě, proto je venku a jezdí na kole. Vzдорovitý puberták v jeho hlavě nechce nikoho prosit o pomoc, kdežto vyděšené dítě v jeho hrudi doufá, že ho někdo uvidí a pozná, že by se o něj měl postarat. Jenže nikdo nemá čas.

Proti němu spěchá vysoký tlustý muž v obleku. Matteo nezná jeho jméno, ví jen, že se mu říká „Frak“, že mu patří velký obchod s potravinami a že je to jeden z největších boháčů ve městě. Muž chlapce mine, ale ani si ho přitom nevšimne, panikaří a běží ke stožárům před zimním stadionem, aby stáhl zelené vlajky

s medvědem, než je vítr roztrhá. To je to první, co mu instinkt velí v nebezpečí chránit: vlajky, ne lidi.

Matteo projíždí Medvědínem a vidí, jak si sousedi pomáhají odnášet ze zahrad neupevněné předměty, schovávají dovnitř hokejky a branky, které stojí na každém parkovišti — touhle roční dobou mládež hraje s tenisákem na asfaltu, ale jakmile nasněží, všichni tátové do jednoho postříkají svůj pozemek vodou a promění ho v hokejové kluziště. Matteo často slýchá sousedy, jak se chechtají, že „v tomhle městě máme krásný přátelství a ošklivý zahrady“, protože na jihu se možná lidi chlubí dokonalými trávníky a udržovanými záhony, ale tady, když roztaje sníh, vypovídají o společenském statusu ovály šterku a puky v hlíně. To je pak poznat, že jste měsíce mrazu strávili správným způsobem.

Matteo si často říká, jestli by někde jinde byl taky tak divný a osamělý jako tady. Jestli by s ním někdo mluvil, jestli by měl kamarády, jestli by byl viditelný. Je pouhá loterie, kde se narodíte a kým se tam stanete, co je na jednom místě správně a co na jiném špatně. V téměř celém světě by z vás posedlost hokejem udělala outsidera, podivína, ale tady ne. Tady je hokej jako počasí, veškerá zdvořilostní konverzace ve všech společenských situacích se točí buď kolem jednoho, nebo kolem druhého, v Medvědině neutečete před vichřicí ani před sportem.

Rychle se stmívá a ochlazuje, ještě nesněží, ale vítr už se zakusuje do masa a kostí, chlapec nemá rukavice a ztrácí cit v prstech. Šlape a vůbec nepřemýšlí, kam jede, jednou rukou pustí řídítka, aby si ji prokrvil, a na vteřinu poleví v soustředění, proto uvidí auto moc pozdě. Je příliš rychlé a reflektory ho oslní. Chlapec prudce zabrzdí, až mu kolo podklouzne stranou. Je oslepený světly a jenom čeká na náraz, takže když k němu nedojde, nejdřív ho napadne, že už je mrtvý, ale ve skutečnosti na poslední chvíli nějak přenesl váhu a vrhl se i s kolem ze silnice. Kutálí se, rozdírá si dlaně a paže a křičí, ale ve větru ho nikdo neslyší.

Ani dívka, která řídí auto, ani porodní asistentka sedící vedle ní si ho nevšimnou. Je to drobná událost, seběhla se velmi rychle, ale kdyby se o čtrnáctiletého chlapce byl jen otřel nárazník,

odhodil by ho strašlivou silou mezi stromy. Kdyby ve vichřici upadl do bezvědomí, nejspíš by jeho bezvládné tělo našli až za pár dnů a neviditelná vlákna mezi ním a tím, co se má stát, by byla zpřetrhána. Nicméně už vstává, je potlučený, ale živý.

Takhle málo rozhoduje o tom, zda o Matteovi v životě neuslyšíme, anebo si jeho jméno brzy zapamatujeme navždy.

7

X

Děti

Medvědín a Hed jsou stará města v ještě starším lese. Říká se, že s věkem přichází moudrost, ale pro většinu z nás to neplatí, stárnutím jenom sbíráme zkušenosti s tím nejlepším i nejhorším. Výsledkem je spíš cynismus než chytrost. V mládí netušíme, co nejstrašnějšího nás může potkat, a ještě že tak, protože jinak bychom nikdy nevyšli ze dveří ven.

A rozhodně bychom nepustili ven ty, které milujeme.

„Víš vůbec... kudy jet?“ ptá se Hannah neklidně.

Jakožto porodní asistentka si přeje dorazit na místo co nejrychleji, ale jakožto člověk, který by rád zůstal člověkem, by byla opravdu ráda, kdyby Ana to auto neřídila, jako by ho ukradla.

Dívka neodpoví. Má na sobě tátovu reflexní bundu, příliš velkou, křiklavě oranžovou a s nápisem „Dohledávka zvíře“ na zádech. Táta si ji bere, když stopuje sražená zvířata, celé auto je plné vybavení na jízdu v lese potmě, polovina Anina dětství sestávala z toho, že běhala za ním a za psy. Vždycky si myslela, že by neza-bloudila ani poslepu, a vichřice ji zjevně hodlá podrobit zkoušce.

„Tak co... víš, kudy jet?“ zeptá se Hannah znovu, ale ani teď se nedočká odpovědi.

Na podlaze se kolem jejích nohou kutálejí dva tenisáky. Jeden zvedne a opatrně se usměje.

„Hele... kolik máte psů?“

Pořád žádná reakce, a tak si odkašle a dodá:

„Víš, já tady nevím o nikom, kdo by hrál tenis, v Hedu a Medvědině neznám pro tenisáky jiný využití, než když má někdo psa nebo hraje pozemní hokej nebo suší peřiny v sušičce...“

Ana jen mlčky přimhouří oči někam nad volant a zrychlí ještě víc.

„Jaký máte psy?“ nenechá se odbýt porodní asistentka, a tak si dívka nakonec povzdechne:

„Vy jste ten typ, co musí mluvit, když je nervózní, co?“

„Jo...“ přizná porodní asistentka.

„Já taky,“ řekne Ana.

Poté několik minut mlčí jako ryba. Porodní asistentka zavře oči a chvíli se ovládá. Snaží se nemluvit, ale když její srdce zvýší tempo, přestane ji pusa poslouchat:

„Můj muž taky chce psy! Otravuje s tím celou dobu, co jsme spolu! Upřímně, já zvířata nijak zvlášť nemusím, ale napadlo mě, že ho možná překvapím, až bude mít narozeniny, a dovolím mu psa, se kterým by mohl na lov! Už jsem dokonce mluvila s jedním chovatelem! Říkal, že dobréj loveckej pes musí mít ‚spínač‘, aby se při lovu nažhavil na tisíc procent, ale doma se pak hned zase vypnul. Je to pravda? Já jsem se smála, když jsem to slyšela, kéž by takhle fungovali hasiči a děti, co hrajou hokej...“

Auto zrychlí. Ana se na ni podívá a prohodí:

„Na to, že nemáte psy ráda, toho o psech víte dost.“

„Díky!“ vyjekne porodní asistentka a zakryje si rukama obličej, protože je přesvědčená, že nabourají do spadlého stromu, ale Ana v poslední vteřině uhne.

Pak dívka zabručí:

„Máte kuráž, že lezete do Medvědína v týhle bundě. Ta moje je na to, aby nás na silnici nikdo nepřejel, a vy se oblíknete tak, aby se do nás lidi strefovali...“

„Cože?“ téměř vykřikne porodní asistentka a teprve pak si uvědomí, že má na sobě bundu svého nejstaršího syna, červenou s emblémem HC Hed na prsou, popadla ji bezmyšlenkovitě cestou ze dveří.

Tobias z ní už vyrostl, ale jí je velká. Život strašně letí.
„Žabaři,“ pronese Ana tak zaníceně, že Hannah zničehonic vypění:

„Tak na to bacha! Hrajou tam moje děti!“

„Děti nemůžou za to, že je necháváte hrát za žabařskej tým,“ opáčí Ana naprosto nevzrušeně.

Porodní asistentka na ni hledí. Pak se proti své vůli usměje.

„Tak ty máš ráda hokej?“

„Já hokej nenávidím, ale ještě víc nenávidím Hed,“ odpoví Ana.

„Naše áčko vás letos určitě vyklepne,“ pronese porodní asistentka natěšeně, je vděčná za jakékoli téma, které ji rozptýlí.

„Vy byste nevyklepli ani vajíčko. Kdo chce vašim bekům měřit čas od lajny k lajně, ten potřebuje kalendář...“ zamručí Ana a zamžourá skrz čelní sklo.

Porodní asistentka obrátí oči v sloup.

„Můj muž má pravdu, taková nafoukanost jako v Medvědíne se nikde jinde nevidí, není to tak dávno, co vám celej klub málem zkrachoval, a teď budete machrovat? Loni se vám dařilo jenom proto, že jste měli toho Amata! Bez něj tak snadno nevyhráváte...“

„Amata máme pořád,“ odsekne Ana a zpomalí.

„Vždyť je v Americe a bude hrát v NHL, ne? Místní noviny nepsaly na jaře o ničem jiným. Jak Medvědín úžasně pracuje s mládeží, jaký vychovává talenty, že vy jste nová éra hokeje a my stará...“

Porodní asistentka uslyší ve svém hlase manželovu zahořkllost, což ji překvapí, ale takhle to teď v Hedu chodí: člověk si bere všechno osobně. Každý úspěch Medvědína je na druhé straně mezinárodní hranice ranou osudu.

„Amata nikdo nedraftoval. Už je zase doma. Podle mě jenom proto, že je zraněnej...“ spustí Ana, ale vtom zmlkne, protože uvidí to, co hledala: úzkou cestičku mezi stromy, možná ne dost širokou pro auto.

„Na to, že nemáš hokej ráda, toho víš o hokeji dost,“ usměje se porodní asistentka.

Ana úplně zastaví, změří si očima vzdálenost a zhluboka se nadechne. Pak řekne:

„Je fuk, jestli bude Amat hrát, stejně vás porazíme, a víte proč?“

„Ne.“

Ana se kousne do spodního rtu a pustí spojku.

„Protože jste žabaři. DRŽTE SE!“

Sjede ze silnice dost rychle na to, aby neuvízla v příkopu, a vřítí se přímo mezi stromy, průjezd je dostatečně široký, ale přesto tak úzký, že je slyšet, jak se lak seškrabává o kmeny. Porodní asistentka tají dech a už se nehandruje, drncají na nerovné půdě, až se praští hlavou o sklo, trvá to a trvá, snad celé hodiny, a vtom Ana dupne na brzdu. Stáhne okénko, vystrčí hlavu a o pár metrů couvne, aby byli jakžtakž v bezpečí před padajícími stromy.

„Tady!“ oznámí stručně. Kývne směrem k mapě porodní asistentky a pak z okna.

Venku je taková tma, že porodní asistentka nevidí ani vlastní ruku, ale Ana ukáže na svou bundu a Hannah se jí chytí, dívka ji vede poslední kus cesty lesem, obě se krčí před větrem. Je nepochopitelné, jak Ana ví, kudy jít, skoro jako by se orientovala po čichu, a najednou se ocitnou u auta, z něhož se ozývá ženský křik a mužský hlas, který volá:

„UŽ NĚKDO JEDE, MILÁČKU! UŽ JE TADY SANITKA!“

Muž se málem pomine vzteky, když zjistí, že to není žádná sanitka, strach dělá z některých lidí hrdiny, ale většina z nás se v jeho stínu předvede z té nejhorší stránky. Porodní asistentka se neubrání silnému dojmu, že muže ani tolik neštve, jakým vozidlem přijely, jako spíš to, že dorazila zdravotnice, a ne zdravotník.

„Opravdu víte, co děláte?“ vyzvídá muž, když se Hannah vmáčkne na zadní sedadlo a začne na ženu šeptat.

„Jaký je vaše povolání?“ opáčí porodní asistentka s nuceným klidem.

„Malíř,“ vypadne z muže spolu se zakašláním.

„Tak co vy na to, že já budu rozhodovat o porodu vaší ženy a vy budete rozhodovat, až spolu někdy budeme špachtlovat zeď?“ navrhone Hannah a jemně ho odstrčí stranou.

Ana si sedne na přední sedadlo, zběsile těká pohledem.

„Co mám dělat?“ vydechne.

„Povídej si s ní,“ řekne porodní asistentka.

„O čem?“

„O čemkoliv.“

Ana zmateně přikývne, nakoukne přes opěradlo na rodičku a prohodí:

„Dobrý den!“

Žena se mezi stahy usměje.

„Dobrý... dobrý... vy jste taky porodní asistentka?“

Muž do toho zoufale vpadne:

„Děláš si SRANDU, miláčku? Vždyť je jí, sakra, asi dvanáct!“

„Prosím tě, běž si někam malovat, ty ňoumo!“ odsekne Ana, načež se porodní asistentka nahlas zasměje.

Muž se tak urazí, že vystoupí z auta a pokusí se za sebou zabouchnout dveře, jenže vichřice mu toto dramatické gesto překazí. Sotva zvládne venku rovně stát, ale s větrem v očích je snazší si namlouvat, že mu slzy netečou ze strachu.

„Jak se jmenuješ?“ vydechne žena na zadním sedadle.

„Ana.“

„Díky... díky, že jste přijely, Ano. Omlouvám se za manžela...“

„Ten vyvádí jenom proto, že vás miluje a myslí si, že vy i dítě umřete a on s tím nic nenadělá,“ vypadne z Any.

Porodní asistentka se na ni poněkud nespokojeně zamračí, a tak Ana vyhrkne na svou obranu:

„Vždyť si s ní mám povídat!“

Žena na zadním sedadle se vyčerpaně usměje.

„Na to, jak jsi mladá, toho víš o mužích hodně.“

„Myslí si, že nás furt musej chránit, jako bysme jejich blbou ochranu potřebovaly,“ odfrkne si Ana.

Obě dvě, porodní asistentka i žena na zadním sedadle, se tiše zasmějí.

„Máš přítele?“ zeptá se žena.

„Ne. Teda vlastně jo. Ale umřel!“

Žena na ni hledí. Ana si zahanbeně odkašle a dodá:

„Ale vy určitě neumřete!“

Nato porodní asistentka přátelsky, ale rázně prohlásí, že trocha mlčení by možná taky neuškodila. Pak žena zakřičí a její muž vtrhne zpátky do auta a chytne ji za ruku a taky hodně zakřičí, protože mu manželka málem zláme prsty.

Johnny sedí celou noc u okna v kuchyni, pro hasiče je to nesnesitelné místo. Všechny čtyři děti spí na matracích okolo něj. Nejmladší Ture v náručí nejstarší Tess. Prostřední Tobias a Ted si nejdřív lehli kousek stranou, ale brzy se taky přesunuli co nejbliž k sourozencům. V krizi instinktivně hledáme, a to dokonce i ve spánku, jediné, na čem doopravdy záleží: dech druhých, něčí pulz, aby s ním ten náš mohl držet rytmus. Jejich táta občas opatrně položí ruku na záda svých synů a dcery, jednomu po druhém, jen aby věděl, že dýchají. Neexistuje rozumný důvod se domnívat, že nedýchají, jenže na rodičovství není rozumného nic. Když se měl poprvé stát otcem, všichni mu pořád říkali: „Neboj se.“ Takový nesmysl. Jakmile uslyšíte první křik svého dítěte, láska vám svou mohutností roztrhne hrud', každý pocit, který jste kdy zakusili, se vystupňuje na hranici absurdity, děti vás proděravěji skrz naskrz. Nikdy dřív jste nepoznali takové štěstí a takový strach. Proto nikomu neříkejte „neboj se“. Nelze nikoho milovat, aniž byste se o něj báli, a to navždy. Občas z toho píchá v prsou, je to opravdová fyzická bolest, která nutí Johnnyho sehnout se k podlaze a lapat po dechu. Kostra vrže, tělo bolí, lāsce je v člověku neustále těsno. Měl to tušit a nepořizovat si čtyři děti, měl se nad tím zamyslet, jenže všichni říkali „neboj se“ a on, blbec, se nechal snadno přesvědčit. Naštěstí. Lžeme si do kapsy, že své milované umíme ochránit, protože kdybychom si připustili pravdu, nikdy bychom je nespustili z očí.

Johnny prostojí u kuchyňského okna celou noc a poprvé doopravdy cítí to, co jeho žena od chvíle, kdy se do sebe zamilovali,

cítí každou hodinu každé noci, kterou tráví bez něj: co si počnu, jestli se nevrátíš domů?

Hannah tuší, že něco je špatně. Její instinkt je výsledkem studia a zkušenosti, to ano, ale po tolika letech i něčeho jiného. Kdyby nevěděla, že je to hloupost, řekla by, že je to něco téměř duchovního. Mohou to být drobnosti, malá změna barvy kůže nebo nepatrně pomalejší stoupání a klesání malého křehkého hrudníčku. Ví, kdy to přijde, ještě dřív, než to přijde. Porodit dítě by vlastně nemělo být možné, moře je moc velké a naše bárka moc křehká, nikdo z nás by neměl mít šanci.

Dokonce i Ana už se bojí. Když ve větru zapraská strom jen několik metrů za nimi, zní to v autě jako výstřel z pistole, a když potom spadne a mine auto o méně než šířku dlaně, větve sjedou po kapotě s takovým skřípěním, že všem pak několik minut hučí v hlavě. Země se otřásá, a když přijdou nejhorší poryvy, neustále se jim zdá, že se na ně řítí další stromy, něco přiletí k čelnímu sklu a narazí do něj tak prudce, že je zázrak, že sklo nepraskne, nejspíš je to jenom kámen nebo klacík, ale má takovou sílu, že to zní jako srážka s losem v rychlosti sto kilometrů v hodině.

V tom všem chaosu a hluku je však hlas porodní asistentky klidný a důvěrný a slibuje, že všechno bude dobré. Muž teď sedí vepředu vedle Any, v obličejí celý bílý. Náhle se ozve první křik dítěte a země se přestane točit. Porodní asistentka se navykle usměje na maminku a tatínka, a teprve když se podívá směrem k Aně, dívka pochopí, že něco je špatně. Hannah se nakloní ze zadního sedadla a šeptne:

„Jak blízko můžeš přijet s tátovým autem?“

„Blízko!“ ujistí ji Ana.

„Co se děje? Proč si šeptáte?“ vyděšeně vyhrkne muž a pevně popadne porodní asistentku za paži, porodní asistentka vykřikne, na což Ana zareaguje instinktivně a praští ho přímo do čelisti.

Muž se zvrátí na boční okénko. Porodní asistentka se dívá chvíli na něj a pak na Anu. Dívka stydlivě mrká.

„Pardon. Nechtěla jsem mu vrazit až tak moc. Jdu pro auto.“

Muž se choulí bolestí, napůl na sedadle a napůl na podlaze, ze rtu mu teče krev. Hlas porodní asistentky je vlídný, rozkaz drsnější:

„Vaše dítě a žena musí do nemocnice. Teď hned. Jsem si poměrně jistá, že na štaflích nás tam nedovezete. Ta holka to nemá v hlavě úplně v pořádku, ale... ale nikoho jinýho teď nemáme. Rozumíte, co vám říkám?“

Muž zoufale přikývne.

„Bude... prosím vás, bude naše dítě... bude to...?“

„Musíme do nemocnice,“ šeptne porodní asistentka a vidí mu na očích, že mu srdce přestalo bít.

Ana pádí lesem s rozpřaženýma rukama, aby si konečky prstů zapamatovaly, kde stojí stromy. Potom poslepu zacouvá s tátovým pick-upem mezi kmeny. Porodní asistentka, čerstvý tatínek, novorozeně i čerstvá maminka se opatrně, velice opatrně přesunou z auta do auta. Pak Ana po paměti řídí tmou, dohlédne jen pár metrů před sebe, ale to jí stačí, pár metrů, pak zastavit a zase pár metrů. Nikdo z nich nevidí, jak se největší strom zakymácí, ohne a nato s neuvěřitelnou silou dopadne na auto, které právě nechali za sebou ve tmě. Asi je to tak lepší. Vědět, jak jsme byli blízko smrti, není vždycky požehnání.

Maminka na zadním sedadle něco šeptá, je vysílená a vyděšená, porodní asistentka se musí sklonit k jejím ústům, aby ji slyšela.

„Chce ti říct, že je jí líto, co se stalo tvému klukovi,“ oznámí Aně a opatrně položí ruku na její rameno.

Muž na sedadle spolujezdce má krev na límci a propadá se hanbou.

„Co... se stalo tvému klukovi?“

„No, on umřel, ale už jsou to dva roky, takže v klidu, nebo jako, milovala jsem ho, ale občas mě taky příšerně šťval!“ vypadne z Any.

Strhne volant mezi dva stromy a několik vteřin se zdá, že všechna čtyři kola se odlepila od země, muž vidí za oknem jen černý vesmír, ale vtom Ana odbočí na nějakou cestičku.

„JAK SE JMENOVAL? TEN TVŮJ KLUK?“ zahuláká muž hlavně proto, aby něco zahulákal.

„VIDAR!“ křikne Ana, šlápne na plyn a všichni se vylekaně chytí dveří, takže možná není nejlepší chvíle na to, aby vzápětí dodala:

„UMŘEL PŘI AUTONEHODĚ!“

„POZOR! DO PRD...“

Auto prudce brzdí, pneumatiky zoufale hoblují asfalt, muž řve ze staženého okénka a lehá si na klakson. Ale mladá žena před ním dál klidně přechází silnici, jako by se nic nestalo. Tady v hlavním městě je večer, téměř bezvětrí, o vichřicích v lesích na severu zde nikdo nic netuší. Ani Maya Anderssonová. Chcete pochopit Medvědí? Pak musíte pochopit tu, která odtamtud odešla.

Řidič auta pořád troubí, teď už spíš odevzdaně než zuřivě, Maya si zprvu ani nevšimne, že je to na ni. Přejde na červenou a vyskočí na obrubník, zkušeně kličkuje mezi paneláky a silničními uzavírkami. Trvalo jí jen dva roky stát se jiným člověkem. Velkoměstským.

Řidič na ni něco křičí, Maya vůbec neslyší co, ale otočí se a zahlédne první polovinu jeho poznávací značky.

zzz.

Na tato písmena Maya nepomyslela celé věky, tak moc se změnila. Řidič to vzdá, důrazně šlápne na plyn a odjede, teprve několik vteřin poté si Maya uvědomí, že stojí zasněná uprostřed chodníku a lidé si kolem ní klestí cestu lokty. Neví, co to s ní dneska je, celý večer měla tak dobrou náladu, že si připadá... povznesená. Právě jde na večírek se spolužáky z hudební školy a nadnáší ji omamný obláček očekávání, nedávno se konečně naučila nemít

z toho výčitky svědomí. Smím být veselá, říkála si pořád dokola posledních několik měsíců, smím se bavit. Za pár hodin se za to bude nenávidět. Vždycky ji zajímalo, kam až ji její hudební nadání dovede, a zde je odpověď: tak daleko, že ani neví, že zatímco jde na večírek, Medvědín se bortí pod nápory větru.

Má zmeškaný hovor od Any, ale pomyslí si, že jí zavolá později. Bydlí teď od sebe tak daleko, že už se jí neozývá hned. Že už spolu nevisí na telefonu.

Dá se opět do pohybu, rychle, když se sem přistěhovala, nechápala, proč tady všichni chodí tak rychle, ale když se teď občas vrací do Medvědína, deptá ji, jak je tam svět pomalý. Na muže v autě už zapomněla, tak moc dobře se naučila životu ve velkoměstě: člověk zde musí na každého, koho potká, do vteřiny zapomenout, jinak se mu všechny vjemy nevejdou do mozku, nikdo tu nesmí nic znamenat.

V lesích na severu, kde vyrostla, zuří vichřice, ale tady si Maya ani nemusí zapnout tenký kabát, setrvává v blažené nevědomosti o větru, který boří domy a lidi. Přijde jí esemeska od spolužáků na večírku a z interpunkce pochopí, že jsou tam už všichni opilí. Zasměje se, protože čas od času na ni plnou silou dolehne, jak je to zvláštní: za necelé čtyři semestry kolem sebe vybudovala úplně nový kontext. Když byla naposledy v Medvědíně a měla se vrátit sem, omylem řekla, že jede „domů“. Viděla, jak to jejího tátu ranilo, teď mezi nimi vládne mlčení úplně nového typu. Nebyl připravený pustit ji do světa, to rodiče nejsou nikdy, jen zkrátka nemají na vybranou.

Maya ví, že si všichni myslí, že sem odjela proto, aby dospěla, ale je to naopak. Kevin jí toho tolik vzal, mnohem víc, než Maya dokáže vysvětlit, pro něj trvalo znásilnění pár minut, ale pro ni neskončilo nikdy. Sebral jí všechna jasná letní rána, všechen kousavý podzimní vzduch, sních pod nohama, smích, ze kterého bolí bránice, všechno, co bylo jednoduché. Většina lidí neumí přesně určit okamžik, kdy přestali být dětmi, ale Maya ano, Kevin ji připravil o dětství, a když se odstěhovala sem, tak si z něj urvala, uškubla, utrhl malý kousek zpět. Znovu se naučila být naivní,

ještě nechtěla dospět, nechtěla žít bez iluzí. Nechtěla vědět, že přijde den, kdy nedokáže ochránit své vlastní děti. Že každá dívka může být obětí a každý chlapec může být pachatel.

Máma asi nakonec jako jediná pochopila, proč Maya utekla. „Zlobím se na tebe, že mě opouštíš, ale zlobila bych se ještě víc, kdybys zůstala,“ pošeptala Mira své dceři poslední ráno v Medvědině. „Slib mi, že budeš opatrná, pořád, ale taky že... ehm... že občas taky nebudeš. Nevyspěj moc najednou, buď taky hloupá a nezodpovědná. Ale ne moc!“ Maya se chechtala a brečela a obžala ji jako předposlední, tátu jako posledního, protože ten ji nepustil, dokud se vlak nerozjel. Naskočila do vagonu, kolem oken se rozhostil les a pak už Medvědin nebyl jejím domovem.

Velmi rychle si zvykla na lidské hemžení, rušný provoz a svou anonymitu. Viděla v tom odpověď na všechno. „Když nikdo neví, kdo seš, tak můžeš bejt, kdo chceš,“ řekla Aně do telefonu během prvního jara. „Na to ti seru, já tě mám ráda takovou, jaká seš, co se máš co měnit?“ odsekla Ana. Celkem poklona od holky, která kdysi, když byly malé, pozorovala, jak Maya poprvé rozdělává oheň, a poznamenala k tomu: „Jak jsi z milionů spermií mohla vyhrát zrovna TY? Neuvěřitelný!!!“ Ana les nikdy neopustí, má v něm kořeny hlouběji než stromy, Maya tohle nepochopí a závidí jí to. Pravda je, že už sama neví, kde je vlastně „doma“, začala to slovo používat s uvozovkami, dokonce i když na něj myslí v duchu. Snažila se Aně vysvětlit, že se teď cítí spíš jako kočovník, ale to zase nechápe Ana, kočovníci by v Medvědině nepřežili zimu, kdo se neschová domů, ten zmrzne, než se rozední. Ale nakonec jí Maya řekla: „Tady jsem to, co dělám. V Medvědině jsem jenom to, co se mi stalo.“ Tomu Ana rozuměla.

Od spolužáků na večírku dorazí další esemeska. Maya přejde ulici a vezme to zkratkou přes velký park, myslí na to, že to bude rychlejší, ne na to, co se tam možná skrývá. Tak moc se změnila.

ZZZ.

Jde po úzké štěrkové pěšině a už je v půlce parku, když se jí v hlavě opět vynoří písmena z poznávací značky. Vzpomínky se perou o to, která v ní vyvolá jakou emoci, Maya myslí na Anu a chce se jí skoro smát, skoro brečet. Má pocit, jako by si na ni nevzpomněla celou věčnost, ale vždyť spolu přece mluvily před pár dny? Nebo už je to týden?

Rozestupy mezi lampami v parku se zvětšují, ruch provozu a lidské přítomnosti utichá, Maya bezmyšlenkovitě zpomalí. Zapomene se ohlédnout, nevšimne si, že muž, který se drží kus za ní, taky zpomalil. Jakmile ona přidá do kroku, on také.

Čím déle bydlí daleko od sebe, tím by se jí mělo po Aně stýskat méně, jenže je to naopak. Maya si dokonale pamatuje její výraz, když tehdy Ana vyhrkla: „To znáš, ne? *Zastřelit... zahrabat... zamlčet? zzz!*“

„Cože?“ řekla Maya, načež si Ana, která nikdy nevycházela z úžasu nad tím, co všechno Maya neví o světě, odfrkla: „Ty jsi to FAKT nikdy neslyšela!? Jako já vím, žeš žila v Torontu, ale to je snad přece furt na planetě ZEMI! Občas mám dojem, že tě vyrobili v nějaký laboratoři, proto seš tak krásná, ale počet koleček v hlavě ti nesedí!“ uchechtla se a zatukala Maye na hlavu.

Maya si tehdy připadala jako mimozemšťan. Pamatuje si, že byla celý první rok v Medvědině zmatená a že se bála, jak divočiny, tak lidí, jak toho, že to místo mělo v srdci žal, tak toho, že tu ve vzduchu viselo násilí. Zaboha nemohla pochopit, jak může někdo dobrovolně žít v tomhle malém shluku domů, obleženém tmou, zimou a stromy, stromy, stromy, prostě miliony stromů všude kolem. Úzká silnice skrz les, po které se sem jezdilo, se nekonečně táhla světem bez horizontu, tak dlouhým a širým, až se zdálo, že se ohýbá směrem dolů a mizí v propasti. Maya byla dítě a ve všech pohádkách, které četla, bydlely na takových místech jenom čarodějnice. Myslela si, že si nikdy nezvykne, ale děti si zvyknou skoro na všechno.

Během let, kdy dospívala, si neuvědomila, jak moc ji Medvědín změnil. Ani nevěděla, že má přízvuk, dokud se odtud neodstěhovala. Ana se jí v lese posmívala za to, jak vyslovovala samo-

hlásky, a když si ji později dobírali noví spolužáci z hudební školy, dělali si legraci z toho, jak polyká konce slov. Maya předstírala, že jí to připadá vtipné, přestože se při napodobování jejího nářečí strefovali o pět set kilometrů vedle.

Začala se snažit zpívat tak, jak to po ní chtěli učitelé, vybrousit svůj projev, aby zněl jako každý jiný. Většina spolužáků od malička chodila do hudebních škol a na drahé soukromé hodiny, ovládali všechna tajná pravidla, přesně věděli, co se od nich očekává. Maya se sem dostala čistě díky talentu. V prvních měsících celé noci plakala, nejdřív nejistotou, potom zlostí. Připadalo jí, že ostatním k přijetí na tuhle školu stačilo mít bohaté rodiče a zpívat aspoň obstojně, pokud však chtěla tutéž cestu urazit Maya, musela být nejlepší. Úplně nejlepší.

V prvním semestru mluvil jeden učitel o hudebním showbyznysu a prohlásil, že je třeba si uvědomit, že „žijeme v malé zemi“. Maya si pomyslela, že tohle může říct jenom člověk, který si nevšiml horních dvou třetin mapy. Oněměla, když zjistila, že má spolužáky, kteří se domnívají, že žijí uprostřed země, přestože žijí v jejím jižním cípu. Tehdy si vzpomněla na Anina tátu, občas v lese potkával turisty z jihu, kteří se divili, jak dlouho může člověk jít, aniž by zahlédl dům, a když se pak vracel domů, hudoval: „Myslej si, že jim tahle země patří, a ani neví, že je ze sedmdesáti procent zarostlá stromama? Zastavěná plocha u nás tvoří tři procenta! Tři!!!!“ Jednou před Mayou nadával: „V týhle zemi je míní úrodný půdy než močálů, a oni ani neví, co to močál je!“ A Ana jí musela šeptem vysvětlit, co je to močál, aby mohla souhlasně přikyvovat. Teď byla najednou Maya obklopená lidmi, kteří to netušili. Nakonec pochopila, že nikoli ona, ale její spolužáci s drahým oblečením a světáckými úsměšky jsou nevzdělaní burani. Přestala čekat, co jí kdo dá, a brala si to sama, přestala napodobovat cizí hlasy a zpívala svým vlastním. Všechno se obrátilo.

Loni v zimě objevila mezi paneláky a ucpanými silnicemi malé umělé kluziště, druhý den tam s sebou vzala pár spolužáků a dodnes vzpomíná, jak ji šokovalo, kolik z nich neumělo bruslit. V Medvědině to umí každé dítě, víc je těch, které neumějí

jezdit na kole, jak se, sakra, dá neumět bruslit? Na podzim si její nové kamarádky stěžovaly, že je zima a že mají „deprese z tmy“, a Maya se tehdy styděla za to, jak ochotně jejich slabostí pohrdala. Deprese z tmy ve městě, kde jsou všude rozsvícené lampy? Zima? Tohle není zima!

Vybavila se jí vzpomínka, jak v šesti letech bruslila sama na jezeře v Medvědině a probořil se pod ní led, úplně jí to vyrazilo dech. To byla zima. Byla tehdy ve městě úplně nová, nikdo nevěděl, že šla na jezero, a kdyby po ní zničehonic nesáhla ruka a nevytáhla ji, umřela by. Na ledě seděla Ana, vyhublá, jako by jí doma nedávali najíst, ale už tehdy pekelně silná, valila oči a ptala se Mayi, co to vyvádí. Copak neviděla, jak led mění barvu? Co ji to napadlo? Ana si myslela, že Maya je pitomá, Maya si myslela, že Ana je blbá, a během vteřiny se z nich staly nejlepší kamarádky. Ana učila Mayu střílet z pušky a Anin táta říkával, že ty dvě jsou „nejmenší lovecká družina ve městě, a nejspíš taky nejnebezpečnější“. Občas se Maye podařilo, ale jen na chvilíčku, přesvědčit samu sebe, že do Medvědína patří. Nikdy jí to samozřejmě nevydrželo.

Jednou, když byly malé, přespávala Maya u Any, skoro celé jejich dětství to bylo naopak, ale zrovna tehdy se chystaly spát v lese, jenže bylo špatné počasí, a tak se vrátily tam, kde to měly blíž. Pozdě večer uslyšely, že táta mluví do telefonu. Někdo prý viděl vlka. Anin táta procedil skrz zuby: „Nenahlásili jste ho, doufám?“

Maya tomu nerozuměla, tak jí to Ana šeptem vysvětlila: „Vlci se správně musí hlásit úřadům, jenže pokud to uděláš, tak vlk začne existovat, chápeš?“ To tedy Maya opravdu nechápala a Ana si povzdechla: „Když vlk existuje, tak by úřadům chyběl, kdyby zmizel. Zato když něco neexistuje, tak to nemůže zmizet. Takže... zzz.“

Přišel nějaký muž a Anina tátu vzal s sebou, na předním sedadle auta měl pušku a na korbě lopaty. Když se za úsvitu vrátili, měli na botách hlínu a krev. Zastřelit, zahrabat, zamlčet. Takhle se Maya naučila, co to znamená.

Když ji pár hodin poté Mira vezla domů, dělala Maya jakoby nic a teprve po letech jí došlo, že i máma se přetvařovala. Moc dobře věděla, co se s vlkem stalo, celý Medvědín to věděl. Mayu by zajímalo, jestli na to máma taky někdy vzpomíná a do jaké míry toto mlčení souvisí se vším ostatním mlčením, kterému Medvědín učí své děti.

Jediná Ramona nemlčela. Maya si na to poprvé vzpomněla teprve nedávno, byla to jedna z těch vzpomínek, kterou mozek uloží do archivu a ona pak na člověka zničehonic vypadne na opačném konci země: pár dnů poté, co se Maya dozvěděla, co znamená ZZZ, šla s Anou do Kožichu vyzvednout klíčky od auta, protože Anin táta se občas opil tak, že byl schopný prodat auto za poslední dvě piva, a Ramona na to vždycky přistoupila, protože bylo lepší, když po dvou pivech půjde domů pěšky, než kdyby v takovém stavu řídil. Ana bohužel nechala v autě batoh a ráno potřebovala učebnici matematiky, takže holkám nezbyvalo než se tam vypravit. Mayini rodiče by se samozřejmě zbláznili, kdyby věděli, že Maya byla v Kožichu, kde bylo plno chlapů v černých bundách, kteří se každý večer, kdy se hrál hokej, rvali s fanoušky soupeřů a každý jiný večer jen tak mezi sebou. Ramona podala Aně klíčky přes barový pult a připomněla jí, aby si vzala taky pušku, protože ji táta zapomněl v autě jako obvykle. Ana jí to slíbila. Pak se Ramona podívala svrchu na Mayu a tolik u toho připomínala starou čarodějnici, že se holčička neodvážila pohlédnout jí do očí.

„Slyšela jsem, že jste viděly lopaty. Toho vás ty zasraný pitomci mohli ušetřit. Ale stejně se musíte dřív nebo pozděj naučit, že predátory je potřeba nějak řešit. Všude to tak možná nechodí, ale tady jo,“ zachraptěla Ramona, dala jim čokoládovou buchtu a rozkašlala se tak, že skoro nemohla kouřit. Ale jenom skoro.

Pak u baru vypukla divoká rvačka mezi dvěma muži a šestnácti pivy, Ramona zaklela a vytáhla na ně koště, načež Maya v hrůze odtáhla Anu pryč. Anu samozřejmě násilí nijak nerozrušilo, jenom ji naštvalo, že jí cestou ven upadl kousek buchty.

Obě dívky měly odlišné rodiče, byly zvyklé očekávat od dospělých zcela rozdílné věci. Maya se učila pomaleji, ale učila se.

Zastřelit. Zahrabat.

Ramona neměla pravdu, myslí si Maya dnes. V Medvědině se lidé nezbavovali predátorů, ale problémů. Když totiž Maya o několik let později vyběhla z Kevinova pokoje, nevrhli se všichni na predátora, nýbrž na ni. Protože pro všechny by bylo podstatně jednodušší, kdyby zmizela ona, než kdyby zmizel Kevin. Ona byla problém.

Zamlčet.

Maya zpomalí. V parku je takové ticho, že slyší každé zrnko šterku pod podrážkami. Zašlhá přes rameno. Ne, nezdá se jí to, ten chlap jde za ní. Do prdele. Najednou si připadne tak blbá, že jí to na vteřinku zabrání pocítit strach. Jak mohla dovolit svému mozku ponořit se do vzpomínek a nepostřehnout nebezpečí? „Soustřed se, Mayo! Mysli!“ okřikne sama sebe. Jedna lampa v parku je zhasnutá, až dosud Maya přecházela z jednoho kužele světla do druhého, ale teď ji náhle zcela pohltí stíny. „Co mě to, sakra, napadlo? Proč jsem šla přes park? Měla jsem to tušit! Zrovna já jsem to měla tušit!“ křičí v duchu. Tolik se změnila, tak důkladně se naučila být znovu naivní. Koutkem oka vidí muže za sebou, je blíží než před chvilkou, má černou bundu a nasazenou kapuci.

Do prdele do prdele do prdele.

Stihne pomyslet na mámu. Zalitovat, že není doma.

9

X

Mámy

„Doma.“

Pro tohle by mělo existovat víc slov, jedno pro místo a jedno pro lidi, protože jak plynou léta, vztah člověka k městu se čím dál víc podobá manželství. Obojí drží pohromadě příběhy o tom, co máme společného, drobné historky, které nikdo jiný nezná, soukromé vtípky, které připadají legrační jenom nám, a tvůj zcela ojedinelý smích, který máš vyhrazený jen pro mě. Lásky k místu a lásky k člověku jsou příbuzná dobrodružství. Na začátku běháme ulicemi a hihňáme se na každém rohu, vzájemně na sobě zkoumáme každý centimetr kůže, po letech už známe každou dlažební kostku a vlas a zachrápání, proud času ohladí vašeň ve věrnou lásku a nakonec oči, vedle nichž se probouzíme, nesou stejné jméno jako obzor za oknem: doma.

Takže by měla existovat dvě slova, jedno pro to, co tě přenesse přes tvé nejtemnější chvíle, a jedno pro to, co tě poutá. Občas totiž zůstáváme ve městech i manželstvích jen kvůli tomu, že bychom jinak byli bez příběhu. Máme příliš mnoho společného. Myslíme si, že nikdo jiný by nám nerozuměl.

Když vichřice udeří plnou silou, Mira Anderssonová je právě sama v kanceláři v Hedu. Jakmile v rádiu ohlásili první spadlé stromy na silnici, poslala všechny zaměstnance domů. Nakonec

odjela dokonce i Miřina nejlepší kamarádka a kolegyně, spolu-majitelka její firmy. Nejdřív samozřejmě odmítala a tvrdila, že „to si jenom rozhlasáci uchcávají do kalhot, jakmile trošku zafouká“, ale pak ji Mira upozornila, že před vichřicemi lidé obvykle skupují nezbytné potraviny, takže by taky mohlo dojít víno, načež kolegyně zpanikařila a vypařila se.

Miřin manžel Peter chtěl pochopitelně taky zůstat, ale Mira trvala na tom, že musí jet domů, do rodinného domku v Medvědíňě, aby tam Leo nebyl sám. Těžko říct proč, kluk stejně bude sedět u počítače, schovaný pod sluchátky, a dokud nevypadne elektrina, mohla by místo vichřice přijít klidně invaze mimozemšťanů, a stejně by si ničeho nevšiml. Ačkoli žije s rodiči v jednom domě, skoro se nepotkávají, je mu čtrnáct let a to už člověk nemá dítě, ale podnájemníka.

Peter kapituloval dřív, než došlo na diskusi, a odjel, Mira neví, jestli v jeho očích zahlédla zklamání, anebo úlevu. Před dvěma lety odešel z funkce sportovního ředitele HC Medvědíň a místo toho začal pracovat u Miry, ukončil život, který se točil výhradně okolo sportu, a teď je jejím manželem, když jsou doma, a jejím podřízeným, když jsou tady. Občas na ten rozdíl oba dva zapomínají. Mira se ho někdy ptá, jestli mu to takhle nevadí, a on se usmívá a vrtí hlavou. Ale je na něm vidět, že je nešťastný. Mira se na sebe zlobí, že se kvůli tomu zlobí na něj.

Dnes mu slíbila, že jenom dokončí několik posledních věcí a pojedje domů, ale od chvíle, kdy za ním zapadly dveře, ani nezapnula počítač. Příroda za okny rve sama sebe na cucky, Mira sedí uvnitř za sklem a bříska prstů se dotýká zarámované fotky svých dětí.

Její psycholog nedávno poznamenal, že se Mira velmi často vrací k tomu, jaká je špatná matka. Ne, že si připadá špatná, ale že je. Odpověděla mu, že je to přece pravda, protože mohla mít práci, ale zvolila kariéru. Práci má člověk kvůli rodině, kariéru kvůli sobě. Naložila se svým časem sobecky. Mohla žít pro ně, ale to jí nestačilo.

„Už jsme se bavili o vaší extrémní potřebě kontrolovat...“

„To není extrémní!“

Chodí k tomuhle psychologovi teprve pár měsíců. Nikomu to neřekla, protože jí není nic vážného, jen už zase mívá záchvaty panické úzkosti. Platí psychologovi v hotovosti, aby Peter nenašel v poště faktury a nemyslel si, že Mira má problémy. Ona nemá problémy.

„Ale no tak. Vždyť už máte obě děti velké. Leovi je... čtrnáct, že ano? Maye je osmnáct? Dokonce se odstěhovala z domu, ne?“ řekl psycholog.

„Neodstěhovala se z domu! Studuje na hudební škole, bydlí na koleji, to není totéž!“ odsekla Mira a chybělo malinko, aby se rozbrečela a křikla na něj, že nemá dvě děti, ale tři: Isaka, Mayu a Lea. Jedno v nebi a dvě, které věčně neberou telefon. Mís- to toho ale zamumlala:

„Můžeme se, prosím vás, soustředit na to, kvůli čemu jsem tady?“

„Na vaši panickou úzkost? Ta podle mě souvisí s tím, že jste...“

„Co? Máma? To mám přestat být máma jenom proto, že musím řídit firmu?“

Psycholog se usmál.

„Myslíte, že by o vás vaše děti řekly, že jste příliš ochranitelská?“

To Miru namíchlo, ale nedala to znát. Chtělo se jí křičet: víte, co je na ochranitelských mámách nejhorší? No? Že občas mají PRAVDU! Ale nechala si to pro sebe, protože psychologovi nepověděla, co se stalo s Isakem, ani co se stalo s Mayou. Nechce o tom mluvit, chce jenom zastavit ty záchvaty panické úzkosti, dostat prášky nebo cokoli jiného, co je potřeba. Dokonce i u psychologa chce odvést dobrý výkon, být efektivní a schopná.

Jenže on má pravdu. Na všech fotkách, které má Mira na stole v kanceláři, jsou děti malé, protože jí to pomáhá vytěsňovat, jak vyrostly. Leo je teenager, Maya už brzy nebude ani to. Jsou to dva roky, co odjela do velkoměsta na svou vysněnou hudební školu. Dva ROKY, a to, že je její dcera pryč už tak dlouho, je skoro stejně nepochopitelné jako to, že Mira začala používat výraz

„velkoměsto“. Když se sem s Peterem a dětmi přistěhovala, ohromovala nad tím nos, připadalo jí to od místních vidlácké. Teď už k nim patří taky. K lesním lidem. K těm, co mručí, že „na jihu jsou i losi líní“, a žertují jen napůl, když tvrdí: „Na velkoměstě není nic špatného, jenom je strašně z ruky.“

„Všichni teenageři mají dojem, že je mámy přehnaně chrání. Měli by pocit, že mě vídají moc často, i kdybych seděla ve vězení,“ řekla nakonec psychologovi.

Ten sepal ruce na klíně, protože už věděl, že kdyby si něco poznamenal, Mira by se okamžitě dožadovala, aby jí ukázal, co přesně si napsal. Ale ne že by měla potřebu kontrolovat lidi, tahle ženská, to vůbec.

„Mluvíte jako moje matka,“ pronesl vlídně.

Míre se zachvěly řasy.

„To proto, že vám to nedochází. My jsme vaše mámy. Byly jsme první, kdo vás měl rád. Teď vás mají rádi všichni ostatní, ale my jsme byly první.“

„Pokud to cítíte takhle, neznamená to, že jste dobrá máma?“

„Znamená to jenom, že jsem máma.“

Psycholog se zasmál.

„Jo, to máte asi pravdu. Mně je skoro šedesát a matka si dnes dělá starosti, jestli pořádně jím.“

Mira pozvedla bradu, ale ztišila hlas.

„Jsme vaše mámy. Nezabráníte nám v tom.“

Psycholog z duše zalitoval, že si tohle nemohl zapsat.

„A co váš manžel? Peter? Obětovala jste jeho kariéru mnoho let a on se teď nedávno vzdal své kariéry kvůli vám. Máte z toho pořád ještě výčitky svědomí?“

V jejích nosních dírkách hvízdal vzduch.

„Nechápu, proč se o tom musíme bavit. Už jsem vám řekla, že... jo... jo, mám výčitky svědomí! Protože nevím, jak zařídit, aby byl šťastnej. O to jediný jsem se celý ty roky, co se věnoval hokeji, nemusela zajímat, starala jsem se o domácnost a přizpůsobila jsem život jeho kariéře, ale nikdy jsem ho nemusela dělat šťastným. To za mě dělal hokej. A já teď nevím, jestli to zvládnu.“

Psycholog se zeptal, jak už to psychologové dělávají:
„A je opravdu vaší povinností dělat ho šťastným?“
Miře se možná zachvěl hlas, ale odpověděla rázně:
„Je to můj muž. Nezabrání mi v tom.“

Myslela to vážně, pořád to myslí vážně, i když teď sedí sama v kanceláři. Ještě má čas jet domů, ale nejede. Jen se dívá z okna, sleduje, jak se blíží vichřice, a nebojí se jí, přestože by měla.

Všechno, co potřebujete vědět o Aně, byste zjistili z toho, jakým způsobem dnes v noci řídí auto. Jede, jako by to byla její vina, pokud někdo nepřežije, její vina, pokud nebudou všichni šťastní, její vina, pokud se něco zvrtně. Cokoli. Porodní asistentka to vidí, poznává to, natáhne k dívce ruku, dotkne se jejího ramene a odhrne jí vlasy, aby jí nepadaly do očí. Ana to nejspíš ani nevnímá, mžourá před sebe, klouby prstů na volantu jí běhlají, nohy tancují na pedálech a auto se řítí tmou. Později si ostatní budou pamatovat jen matně, jak se vlastně dostali z lesa, nicméně najednou se auto ocitne na cestě a zanedlouho se objeví lampy před vchodem do nemocnice.

Ana zastaví přímo před ním a pak jde všechno neuvěřitelně rychle: ze všech stran vyběhnou lidé, aby si je převzali. Všechny dveře auta se otevrou, venku duní vítr, sestry se vzájemně překřikují a uprostřed toho chaosu sedí Ana a tak moc jí připadá, že překáží, až se neodvažuje ani pohnout. Hannah, tatínek, maminka i dítě zmizí v proudu lidí, dveře auta se za nimi zabouchnou a náhle nastane ticho. Nesnesitelné ticho.

Ana vezme telefon a zavolá Maye. Potřebuje to někomu říct, ale jak má vůbec začít? Nezačne. Maya to nebere. Ana položí telefon do přihrádky ve dveřích a opře si hlavu o volant.

Uběhne hodina, než se stav matky a dítěte stabilizuje natolik, aby si Hannah uvědomila, že Ana nejspíš pořád sedí na parkovišti. Vyjde ven a najde dívku, jak leží čelem na volantu, oči ještě

divoce vytřeštěné. Porodní asistentka nasedne na místo spolujezdce, musí za sebou zabouchnout dveře vší silou, jinak by je vítr vylomil z pantů a zahodil jako rukavici. Auto se zahoupá, začne pršet, obě dlouho sedí pod bubnujícími kapkami a mlčí, nakonec Hannah řekne:

„Tohle jsi zvládla skvěle, Ano.“

Ana usilovně zamrká.

„Je malej v pořádku?“

„Jo, všechno bude v pořádku. Díky tobě. A ty? Jsi v pořádku?“

„Jo, jo, jo. Jenom... no, když jste to mimčo porodila tady v autě a když poprvý zabřečelo, tak já nevím, jak to popsát... jako bych byla zhulená! Víte, jak to myslím! Teda ne že bych hulila! Ale víte, ne? Nebo... nevíte?“

„Myslím, že jo.“

„Je to pokaždý takovýhle?“

„Pokaždý ne.“

„Protože si člověk zvykne?“

Drobné rýhy kolem rtů porodní asistentky jsou spíš jizvičky úlevy než vrásky smíchu. Hannah odpoví:

„Protože ne vždycky to všichni přežijou. Šťastnej konec si musíš vychutnat, kdykoliv tu možnost máš.“

Následné ticho je obě přimáčkne hluboko do sedadel.

„Musím domů za tátou,“ šeptne Ana.

„Je doma tvoje máma?“

„Matka s náma nebydlí.“

Dívka to řekne tak samozřejmě, že se porodní asistentka dál neptá. Máma neexistuje. Existuje žena, která Anu kdysi porodila, ale teď bydlí někde jinde a má nový život, a žádá máma už není. Když se porodní asistentka prsty opatrně dotkne dívčiny tváře, šok opadne a na její dlaň vyhrknou Aniny slzy.

„Slíbíte mi, že to miminko přežije?“

„Slibuju, Ano.“

„Mrzí mě, že jsem toho přiblblého malíře praštila. A taky mě mrzí, že jsem jela tak rychle. A taky mě...“

Porodní asistentka ji uklidní něžným „psst“.

„Dnes v noci jsi tomu dítěti zachránila život, Ano. Jsi praštěná, a docela dost, to ti řeknu na rovinu. Kdyby nebyla vichřice, nepůjčila bych ti ani svůj šicí stroj, aby bylo jasno. Ale taky jsi hrozně, hrozně odvážná. Jsi z těch, co běží vstříc ohni. Věř mi, já vás poznám.“

Ana se snaží přikývnout, jako by tomu věřila. Když se vrátí domů, táta pořád spí na židli, v ruce láhev, vůbec si nevšiml, že za okny je konec světa. Ana domyje nádobí, zkontroluje baterky ve svítilnách a pak si lehne pod peřinu na zem u krbu a přitulí se k psům. Telefon zapomněla v autě, teď tam zvoní a zvoní a zvoní.

Ráno Ana nikomu nepoví, co dnes v noci prožila, ani Maye.

V nemocnici leží na posteli žena. Nikdo jí neprozradil, jaký to bude pocit, být něčí máma. A ještě že tak. Odteď se bude navěky bát.

„Vidar je hezký jméno,“ šeptne.

„Nádherný,“ vzlykne tatínek.

Je to dobré jméno. Pro chlapce narozeného v hlubokém lese mezi dvěma městy, která se nenávidí, za divoké noci v nejhorší vichřici, jakou kdo pamatuje. Pro dítě větru, zachráněné lovcovou dcerou. Jestli ten chlapec začne hrát hokej, bude to jedna z našich úplně nejkrásnějších pohádek.

Takové budeme potřebovat. Právě pohádky nám dávají sílu zvládat pohřby.

Hannah se vrátí do nemocnice, v šatně se převlékne a opře se čelem o dveře. Teď si dovolí trošku se zhroutit, jenom malinko, jenom na chvíli. Nechá se prostoupit tím nejsvětlejším i nejtemnějším, co v sobě má, a nebojuje s tím. Pak uzavře veškeré škvíry a díry, které vedou do jejího nitra, a otevře oči, aby si všechny ty emoce neodnesla s sebou domů. Žádný člověk nezvládne

neustále cítit všechno. Je jen několik kilometrů od domova, ale cestou na parkoviště si náhle uvědomí, že její minibus zůstal v Medvědině před domem Anina táty. Jít domů pěšky vichřicí by bylo příliš nebezpečné, zvlášť když je takhle vyčerpaná, zavolá tedy svému muži a téměř není schopná slova: „Všechno je dobrý, miláčku, ale nemám tu auto, takže tady počkám, dokud ta vichřice...“ Ale to už Johnny zavěsil a teď odnáší čtyři spící děti k sousedům a půjčuje si jejich auto, aby dojel k nemocnici pro svou ženu. Ani živelní pohroma toho jejího blbce nezastaví.

Mira sedí u stolu v kanceláři a v okně vidí jen samu sebe, za sklem je černo, nebe spolкло zemi. Stokrát už ji napadlo, že by měla zavolat dceři, ale je dost pozdě a určitě se někde baví se spolužáky, Mira ji nechce znepokojovat. A hlavně nechce, aby Maya slyšela v jejím hlase, jak je vyděšená. Jak je ztracená.

Vichřice bude horší, než hlásili ve zprávách, mnohem, mnohem horší. Mira však nejede domů. Měla by, ale nejede.

Města a manželství sestávají z příběhů. Kde jeden začíná, jiný končí.

10

Tažní ptáci

Maya mockrát doma v Medvědině slýchala, že „v krizi člověk pozná, kým doopravdy je“. Tuhle průpovídku v tom zatraceném hokejovém městě milují. „Zády ke zdi člověk zjistí, čeho je schopný,“ deklamují, aniž by se pozastavili nad tím, co to vlastně znamená. Drtivá většina lidí se totiž nikdy nedozví, čeho je schopná, často ani netuší, jestli jsou v jádru zvíře prchající, nebo útočící, nikdy je to ani nenapadlo. Maya jim závidí. Jak jen jim závidí.

Přidá v parku do kroku, ale nerozběhne se, protože ví, že muž, který jde za ní, by ji dohonil během několika vteřin. Snaží se získat čas, dostat se co nejbliž k východu z parku, než se dá na útěk, chce, aby ji podcenil.

Blbá.

Maya každé jaro sledovala tažné ptáky, jak přilétají nad les mezi Hedem a Medvědinem, a netušila, proč to dělají. „Jako já chápu, proč letí pryč, ale nechápu, proč se sem vrací,“ řekla jednou Aně, Ana na to jen pokrčila rameny: „Jsou pryč celou hokejovou sezonu. Chytrý!“ Vždycky žertovala o tom, co bolelo, ale když Maya odjízďela na hudební školu, špitla: „Teď jsi jako ti ptáci. Letíš pryč.“ Maya by byla moc ráda, kdyby to bylo takhle jednoduché.

První noc, kterou trávily na opačných koncích země, si spolu povídaly, dokud nevyšlo slunce, před novými spolužáky Maya usilovně předstírala, že je normální, ale v telefonu z ní všechno spadlo. Tiše se přiznala Aně, že se bojí, jestli není psychopatka,

když už ani nelituje toho, že přiložila Kevinovi pušku k čelu. Ana ve sluchátku zaúpěla: „Bóóóže, dyť jsi byla psychopatka už DÁVNO předtím!“ Maya se usmála. Vždycky to skončilo vtípkem, jejím nebo Aniným, aby se v tom nevrstaly moc do hloubky. Maya se nenáviděla za to, že byla s Kevinem v tom pokoji, Ana se nenáviděla za to, že tam nebyla. Maya ho na běžecské stezce ušetřila, Ana by to nikdy neudělala. „Všechny zvířata se rvou, aby přežily, loví, pokud to mají v povaze, zabíjí, pokud musí,“ řekla Ana. Maya se nad tím zamyslela a odpověděla: „Ale všechny zvířata se nemstí, to jenom my cíháme potmě celou noc, abysme někomu něco oplatili. Jenom my.“ Ana si odfrkla a vyprávěla jí o jednom tátově psovi, který jako malý dostal od Aniny mámy po čenichu a o pár týdnů později se vyplížil do zahrady a strhl mámě ze šňůry všechno bílé prádlo. „Ten se mstil,“ uchechtla se Ana.

Telefonovaly si pořád, ale čím dál vzácněji, čím dál méně o zvířatech. Maya se opravdu snažila na všechno zapomenout. Noví spolužáci o ní nic nevěděli, a tak se rozhodla, že bude někým jiným, někým, komu se nic nestalo. Skoro jí to vyšlo.

Blbá blbá.

„Ty vůbec nemluvíš o sobě, známe tě dva roky, ale skoro nic o tobě nevíme!“ prohodila nedávno jedna spolužačka, když se spolu učily v knihovně. Všichni kolem stolu s ní souhlasili, což Mayu dočista zaskočilo. Nic jí nevyčítali, jen byli zvědaví, vůbec netušili, do jakých dveří se právě dobývají. Maya to odbyla žertem, že ve skutečnosti dělá nájemnou vražedkyni pro mafii, a pronesla to s co nejsilnějším medvědínským přízvukem, protože věděla, že tím je vždycky rozesměje. Co měla jinak říkat? Kde měla začít? Jejich svět byl malý na to, aby jí rozuměli, byly to ještě děti, na všech srazech se opíjeli beze strachu, že nad sebou ztratí kontrolu, protože se jim dosud nikdy nic nestalo. Nezažili nenávist k sobě samým a nechtěli se zabít proto, že v patnácti šli na párty v jednom městě, které si pak přálo, aby neexistovali, protože co neexistuje, to se nedá znásilnit. Nikdy nepřemýšleli, co by

bylo, kdyby tehdy nešli na policii, kdyby prostě nikomu nic neřekli, kdyby prostě nechali život plynout a nepřevraceli svět vzhůru nohama kvůli svým milovaným. Nemívali sny o pušce přitisknuté k čelu a nebudili se s takovou úlevou jako Maya, protože ta raději sní o tom, co udělala Kevinovi, než o tom, co udělal Kevin jí. Nikdy si nelámali hlavu, jestli spíš neměli udělat to, co Mayu učilo její město: Zastřelit. Zahrabat. Zamlčet.

Na jednom večírku před pár měsíci se jí nějaký kluk zeptal, proč nikdy nevypije víc než dvě sklenky vína, a co mu na to měla odpovédět? Kvůli klukům jako ty. Protože jste všude.

Ale v tomhle městě se jí skoro podařilo stát se jiným člověkem. Skoro se změnila. Povedlo se jí to natolik, že si jednoho večera bez zaváhání zkrátila cestu temným parkem.

Blbá blbá blbá.

Přidá na šterkové pěšině do kroku, jenom trošku, a muž za ní zrychlí také. Nespletla se náhodou? Nezdá se jí to? Zpomalí tedy a on téměř zastaví. Maya znovu vyrazí, vůbec nepochybuje, o co mu jde, jenže to už je příliš pozdě. Její ruka sáhne do kabelky, ale prsty se jí smeknou, telefon vyklouzne a spadne do šterku. Muž se blíží hrozně rychle. Maya slyší jeho dech a vteřinu nato ho ucítí na tváři.

Stihne se na sebe ještě naštvat, dostat vztek na všechno a na všechny, hlavně na sebe. Už drží v ruce nůž. Právě ten totiž v kabelce hledala, když jí vypadl telefon, dobře věděla, že stejně nemá čas telefonovat, jenom se bránit. Čepel je tenká a nepřilíši dlouhá, Maya si pomyslí, že mu musí mířit na ruce, muž nemá rukavice, takže když ho tam pořeže, možná jí jeho bolest poskytne dostatečný náskok. Má nějak malé ruce, stačí si ještě pomyslet. Jako poslední prolétne Maye hlavou, že si měla pevněji zavázat boty. Tolik se změnila: stala se dívkou, která si pořádně nezavazuje boty, když jde ven. Jako by svět nebyl plný mužů.

Muž se pohne. Maya sekne.

Uslyší se křičet, ne strachem, nýbrž hněvem. Dva roky. Skoro se jí povedlo stát se tady jiným člověkem. Jenže v krizi se o sobě dozvídá pravdu a vybaví si Kevinův dech, jeho pevné sevření, své bušící srdce. Ale vybaví si také jeho zrychlený dech a roztřesené prsty, když uviděl pušku, pach jeho moči poté, co se počural hrůzou. Jestlipak se taky dodnes za noci ocitá na běžecké stezce, tak jako ona v pokoji, kde ji znásilnil? Vrátil se někdy z lesa domů? Bojí se pořád ještě tmy? Maya doufá, že ano.

Muž v parku vykřikne, tence a pronikavě vypískne. Bodla ho nožem? Bože, jak jen v to doufá.

Nůž jí dala Ramona ráno ten den, kdy Maya opouštěla Medvědín. „Vem si ho a nos ho v kabelce. Ve velkoměstě jsou lidi děsně popudliví, takže je tam zakázaný chodit po ulici s flintou. Ale ne abys to řekla...“ Maya to nepochopila a okamžitě jí slíbila: „Nebojte se, tátovi nic neřeknu!“ Načež si Ramona odfrkla tak, že na druhém konci baru zhasly svíčky: „Přece se, kurva, nebojím tvýho FOTRA. Zato matky... ta jestli se domákne, že jsem ti dala nůž, tak mi s ním natrhne prdel. Doslova.“

Objímání Ramoně moc nešlo, takže většinu práce odvedla Maya, ale nakonec se to za objetí dalo označit. Maya se chtěla toho nože už tisíckrát zbavit, ale zůstal jí v kabelce. „Všichni se tě furt ptaj, co z toho máš, že se vocaď stěhuješ,“ zněla Ramonina poslední slova, „takže já ti k tomu řeknu jenom jedno, aby sis pořádně zapsala za uši, že z Medvědína odcházej akorát nafoukaný hajzlové, co si myslej, že jsou něco víc. Což nevádí. Chci, aby sis myslela, že seš něco víc, holčičko moje.“

„Počkejte. POČKEJTE!“

Maye nejdřív vůbec nedojde, že to křičí ten muž, má příliš mladý hlas, příliš křehký. Uskočí dozadu a Maya zarazí ruku s nožem v poslední chvíli. Muž stojí s jednou paží zdviženou a druhou jí podává její telefon, dlaň se mu třese tak, že mobil málem zase

spadne na zem. Mayu zaplaví stud, jakmile pozná, že to vůbec není muž, ale malá holka, asi třináctiletá. Pískle. Dívá se na nůž v Mayině ruce a tečou jí slzy.

„Promiňte! Promiňte!!!“

„KURVA, co je?“ rozkřikne se Maya a v panice pustí nůž zpátky do kabelky, neovladatelně se třese a holka vylekaně kóktá:

„Můžu... můžu jít s váma? Sebraly mi telefon, ale nechtěla jsem jim říct PIN, tak mě honily a pak jsem uviděla vás a myslela jsem...“

Teprve teď si Maya všimne opodál v parku dalších tří dívek, stejně starých. Srdce jí tlučte tak, že si musí zacpat uši, a nedokáže myslet na nic jiného než na to, jak jí máma vysvětlovala rozdíl mezi Medvědínem a několikamilionovým Torontem: „Když jdeš v Medvědíně v noci ven, Mayo, bojíš se jenom šelem, ale ve velkoměstě se bojíš všeho.“ Neměla pravdu a Maya věděla už tehdy, že máma lže jí i sobě. Šelmy jsou všude, jen různého druhu.

„Tady máte... telefon...“ šeptne dívka stojící před ní.

Maya vidí na dívčiných zápěstích červené šrámy a ví, jak k nim člověk přijde: když se chce vyprostit, když bojuje o život. Vezme si od dívky mobil, displej ozáří Mayinu tvář a holky v dálce si asi pomyslí, že bude volat policii, protože se obrátí stejně rychle, jako se zjevíly, a zmizí.

„Pojď. Dělej,“ pošeptá Maya dívce a táhne ji opačným směrem.

Dívka běží těsně vedle ní, dokud se neocitnou na kraji parku.

„Kde... kde jste vzala takovej nůž?“ zeptá se, jakmile se odváží opět promluvit.

Maya se zadýchaně opře o kolena a lituje, že tu není Ana, aby se vysmála její fyzičce. Uhne před dívkou očima a zamumlá:

„Dala mi ho jedna čarodějnice v lese.“

„Co?“

„To je fuk. Ale ty si nůž nepožizuj.“

„Proč?“

„Protože bys ho měla mít, jenom když budeš připravená ho použít,“ zašeptá Maya a zadoufá, že tahle holka nikdy nebude tak připravená jako ona.

Podá jí telefon a vybídne ji, aby zavolala rodičům, dívka poslechne. Maya ji slyší, jak vysvětluje, co se stalo, a pořád dokola je ujišťuje, že je v pořádku, vidí ji, jak zápasí s pláčem, ne kvůli sobě, ale kvůli rodičům. Většina lidí neví, kdy jim skončilo dětství, ale takhle holka to bude vědět přesně.

Maya si pamatuje, jak byla po znásilnění v nemocnici a máma chtěla vyvraždit celé město a táta šeptal „co mám udělat“ a Maya ze sebe vypravila: „Měj mě rád.“ Všichni v mládí prožijeme strašlivý okamžik, kdy si uvědomíme, že nás rodiče neumějí ochránit. Že taky jednou neochráníme svoje děti. Že si nás celý svět může kdykoli vzít.

Dívka vrátí telefon, řekne, že její máma chce s Mayou mluvit, do sluchátka vzlykne ženský hlas:

„Díky, STRAŠNĚ moc vám děkuju, jsem tak ráda, že dcera měla to štěstí a potkala vás. Naučili jsme ji, že kdyby se cokoli stalo, musí běžet k někomu dospělému!“

Je to poprvé, co Mayu někdo takhle nazve. Počká s dívkou, dokud neuvidí zpoza rohu přijíždět auto jejích rodičů, dívka se od ní na vteřinku odvrátí, a když otočí hlavu zpátky, je už Maya pryč. Zmizela do města, kde o nás nikdo neví, kým jsme, a můžeme být, kým chceme.

Ale kým chceme být?

O pár bloků dál si Maya opatrně sedne na lavičku, která studí jako led, a sesype se. Pláče tak, že nemůže dýchat. Všechno, co celé ty měsíce pečlivě zapomínala, se jí náhle vrací: cinkání utržených knoflíků o podlahu, plakáty na zdech Kevinova pokoje, tíha jeho těla a panika panika panika. Jeho pach na její kůži, který pak ze sebe drhla až do krve.

Říká se, že v nejhorších chvílích se odhalí, kdo jsou naši opravdoví přátelé, ale spíš je to tak, že odhalíme hlavně sami sebe. Maya zvedne telefon, mohla by zavolat kterékoli spolužačce, ale co by řekla? Ony nenesí v kabelce nůž. Nechápal by to.